

HE 15/2023 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2023
TOISEKSI LISÄTALOUSARVIOKSI**

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että eduskunta hyväksyisi oheen liitetyn ehdotuksen toiseksi lisätalousarvioksi vuodelle 2023.

Helsingissä 21.9.2023

Pääministeri

PETTERI ORPO

Valtiovarainministeri *Riikka Purra*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2023 *toiseksi* lisätalousarvioksi.

Talouden näkymät

Vuonna 2023 bruttokansantuotteen arvioidaan pysyvän edellisvuoden tasolla. Hintojen ja korkojen nopea nousu on vähentänyt kotitalouksien reaalisia käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Lisäksi korkojen nousun seurauksena investoinnit, erityisesti asuntorakentaminen vähenee. Vuoden 2023 aikana hintojen nousu kuitenkin hidastuu. Kun samaan aikaan tulojen kasvu on nopeutunut, kääntyy kotitalouksien ostovoima kasvuun vuoden jälkipuoliskolla. Ulkomaankaupan vaikutus talouskasvuun on positiivinen, kun tuonnin volyyymi laskee selvästi enemmän kuin viennin.

Kysynnän lasku notkauttaa työllisyyttä vuonna 2023, mutta se säilyy varsin korkealla tasolla. Vuodesta 2024 lähtien työllisyys kasvaa lievästi uudelleen. Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt, mutta niitä on edelleen varsin paljon.

Venäjän hyökkäys sekä geopoliittiset ja ympäristöriskit pitävät yllä epävarmuutta ja lisäävät talouden häiriöitä. Myös kotitalouksien kulutus- ja asunnonostokäyttämiseen liittyy riskejä. Jos kuluttajat vähentävät kulutustaan ennakoitua enemmän tai korkojen nousu jatkuu ennakoitua pidempään, on talouskehitys ennakoitua heikompi.

Tuloarviot

Kokonaisuudessaan tuloarviota ehdotetaan korotettavaksi 31 milj. eurolla. Verotuloarviota ehdotetaan alennettavan 503 milj. eurolla. Arvonlisäveron tuottoa ehdotetaan alennettavaksi 393 milj. eurolla ja yhteisöveron tuottoa 259 milj. eurolla erityisesti ennakoitua heikompien kertymätietojen perusteella.

Myös varainsiirtoveron tuottoa ehdotetaan alennettavaksi 199 milj. eurolla asunto-osakekaupan ja kiinteistökaupan ennakoitua heikommista näkymistä johtuen. Energiaverojen tuottoa ehdotetaan alennettavaksi 153 milj. eurolla polttoaineiden ja sähkön kulutuksen pienentymisestä johtuen. Autoveron tuottoa puolestaan ehdotetaan alennettavan 144 milj. eurolla ennen kaikkea uusien autojen rekisteröintimäärän ennakoitua pienemmän tason vuoksi. Lisäksi korkotulojen lähdeveron tuottoennustetta ehdotetaan alennettavaksi 124 milj. eurolla siksi, että korkeampi korkotaso ei ole siirtynyt yleisön talletuksiin odotetulla tavalla.

Vastaavasti ansio- ja pääomatuloveron tuottoa ehdotetaan korotettavaksi 465 milj. eurolla lähdevero- ja veropohja-arvion korotuksista johtuen. Lähdeveron kohdalla veronpalautusten aikataulusta saadut uudet tiedot nostavat kuluvan vuoden tuloarviota. Myös perintö- ja lahjaveron tuottoa ehdotetaan korotettavaksi 319 milj. eurolla kertymätietojen perusteella. Taustalla ovat Verohallinnon toimet perintöveron käsittelyaikojen lyhentämiseksi ja kertyneen käsittelyruuhkan purkamiseksi.

Sekalaisten tulojen arviota ehdotetaan korotettavaksi 432 milj. eurolla. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muiden tulojen tuottoa ehdotetaan korotettavaksi 135 milj. eurolla päästöoi-

keuksien markkinahinta-arvion noususta johtuen. Lisäksi siirrettyjen määrärahojen peruutuksia, jotka näkyvät valtion budjetissa sekalaisena tulona, ennakoidaan kertyvän 400 milj. euroa budjetoitua enemmän. Vastaavasti elpymis- ja palautumistukivälineen tulojen arviota ehdotetaan alennettavana vuonna 159 milj. eurolla ajoitusmuutoksesta johtuen. Tulojen ennakoidaan kertyvän vuonna 2024.

Talletuksista kertyvää korkotuottoa ehdotetaan korotettavaksi 201,8 milj. eurolla tarkentuneesta korkoarviosta johtuen. Vastaavasti Suomen pankki ei maksa vuonna 2023 voiton tuloutusta valtiolle, koska Suomen pankin tulos tilikaudelta 2022 on nolla euroa. Tämän vuoksi momentilta ehdotetaan vähennettävän tuloutukseksi aiemmin arvioitu 100 milj. euroa.

Valtioneuvoston kanslia

Ministereiden, heidän valtiosihteereidensä ja erityisavustajiensa palkkaukseen ehdotetaan 1,7 milj. euron lisäystä.

Sisäministeriön hallinnonala

Suojelupoliisin toimintamenoihin ehdotetaan 300 000 euroa lisäystä Nato-jäsenyydestä aiheutuviin menoihin.

Poliisin toimintamenoja ehdotetaan lisättävän 930 000 eurolla ja Rajavartiolaitoksen toimintamenoja 509 000 eurolla johtuen heinäkuussa järjestetyn korkean tason valtiovierailun aiheuttamista ylimääräisistä kuluista.

RRF-rahoitukseen sisältyvälle Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton sujuvoittaminen ja kansainvälisten rekrytoinnin helpottaminen -hankkeelle kohdennettua rahoitusta kohdennetaan uudelleen tukiviranomaisten kesken. Ratkaisun mukaisesti maahanmuuttoviraston toimintamenoja lisätään 1,3 milj. euroa maahanmuuton digitaalisen infrastruktuurin kehittämiseen ja vastaava määräraha perutaan ulkoministeriön toimintamomentilta.

Puolustusministeriön hallinnonala

Puolustusvoimien toimintamenoihin ehdotetaan lisättävän toukokuussa tapahtuneen lento-onnettomuuden seurauksena noin 1,9 milj. euroa. Lisämääräraharave aiheutuu Hawk-kaluston moottoreiden huollon, korjauksen ja varaosien kuluista, tutkinnan kuluista sekä lentokoulutuksen viivästymisen aiheuttamista kustannuksista.

Heinäkuussa Vilnassa järjestetystä Naton huippukokouksesta aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi Puolustusvoimien toimintamenoihin ehdotetaan lisättävän 400 000 euroa.

Puolustusvoimien määrärahoja ehdotetaan lisättävän Ukrainalle annettavan tuen kustannusten kattamiseksi 9,3 milj. euroa. Lisäksi Ukrainaan tähän mennessä toimitetun puolustusmateriaalin korvaamiseen liittyvät lisämäärärahat ehdotetaan sisällytettävän Puolustusvoimien Ukrainan tukemiseen liittyvään valtuuteen (UKR 2023), jonka kokonaismäärä nousisi 579,5 milj. euroa. Korvaavista hankinnoista aiheutuvat menot realisoituvat v. 2024—2028.

Vapaaehtoiseen maanpuolustukseen tehdyt lakimuutokset mahdollistavat maanpuolustuskoulutukselle Puolustusvoimien aseiden ja ampumatarvikkeiden käytön. Koulutustoimintaa varten Puolustusvoimien hankkimat ampumatarvikkeet ehdotetaan korvattavan siirtämällä 285 000 euroa maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen osoitetusta määrärahasta Puolustusvoimien toimintamenoihin.

Puolustusministeriön hallinnonalan menoja ehdotetaan lisättävän yhteensä 131 milj. euroa vuoden 2022 toteutuneen indeksikehityksen mukaisena tarkistuksena, kun hintakehitys on osoittautunut ennakolta tehtyä kustannustasotarkistusta nopeammaksi. Lisäksi vuoden 2022 aikana aiheutuneiden valuuttakurssitappioiden kattamiseen ehdotetaan 9,1 milj. euroa.

Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenoja ehdotetaan vähennettävän 240 milj. eurolla johtuen monitoimihävittäjien hankintaan liittyvien arvonlisäveromenojen vuosittaisen kohdentumisen tarkentumisesta.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Hyvinvointialueiden rahoituksesta ehdotetaan vähennettävän 12,72 milj. euroa. Vähennys aiheutuu hallitusohjelmaan perustuvista toimista, kun uudistetun vammaispalvelulain voimaantulo siirretään alkamaan 1.1.2025 ja hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen (0,7) voimaantulo siirretään alkamaan 1.1.2028.

Ehdotetaan eduskunnan suostumusta Espoon Otaniemessä sijaitsevan kiinteistön luovuttamiseen Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:lle.

Vuoden 2023 EU-jäsenmaksujen tason tarkentumisesta johtuen arviota maksuista Euroopan unionille ehdotetaan vähennettävän 450 milj. euroa.

Verohallinnon toimintamenoihin ehdotetaan yhteensä 3,4 milj. euron lisäystä verotus- ja EU-asetusmuutoksien toteuttamiseen.

Veronhuojennuspäätösten takaisinmaksuihin, verotukseen liittyviin korkomenoihin ja autoveron vientipalautuksiin ehdotetaan yhteensä 15,3 milj. euron lisäystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opintotukeen ehdotetaan noin 87 milj. euron lisäystä. Lisäys johtuu erityisesti opintolainojen takausvastuusuoritusten määrän kasvusta sekä koulumatkatukimenojen täsmentymisestä.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen määrärahan tarkentumisen vuoksi ehdotetaan valmistavasta opetuksesta vähennettäväksi 80 milj. euroa.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenoihin ehdotetaan kertaluonteista 100 000 euron määrärahalisäystä.

Kansallisgallerian vuokra-avustuksen tarkistamiseen ehdotetaan kertaluonteista 364 000 euron lisäystä.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotukeen ehdotetaan 20 milj. euron lisäystä korkotason muutosten johdosta.

Taloudelliseen elinkelpoisuuteen vaikuttavista erityisongelmista kärsiville viljelijöille myönnettävän, kokonaan EU-rahoitteisen tuen kansalliseksi lisärahoitukseksi ehdotetaan 7 milj. euroa.

Suomalaisen ruoan potentiaalin hyödyntämiseksi laadittavan kasvuohjelman sekä kotimaisen ruoantuotannon pitkän aikavälin strategian laatimiseen ja toimeenpanoon ehdotetaan 3 milj. euroa.

Ruokavirastolle ehdotetaan 1 milj. euron lisäystä lintuinfluenssaepidemian hoitamiseen.

Eläinlääkintähuoltoon ehdotetaan 7,6 milj. euron lisäystä eläintautilain nojalla lintuinfluenssan vuoksi maksettaviin korvauksiin ja eläintaudin torjuntatoimenpiteisiin sekä 3,1 milj. euron lisäystä kunnille eläinlääkintähuoltolain nojalla maksettaviin korvauksiin.

Eräisiin luonnonvaratalouden korvauksiin ehdotetaan 0,3 milj. euron lisäystä pääosin kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain perusteella maksettaviin korvauksiin.

Petoeläinten v. 2022 aiheuttamien porovahinkojen korvaamiseen täysimääräisesti ehdotetaan 2,5 milj. euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Suomi tulouttaa Verkkojen Eurooppa -ohjelmasta saatuja tukia yhteensä 15,8 milj. eurolla liikenteen hankkeisiin.

Valtion ehdotetaan varautuvan rahoittamaan Pasilan ja Keravan välisen Lentoradan suunniteltuun keskittyvän hankeyhtiön suunnittelu- ja muita määriteltyjä kustannuksia. Valtion omistusosuus perustettavassa Lentoradan suunnittelu-yhtiössä olisi vähintään 51 prosenttia ja suunnittelusta aiheutuvat kustannukset enintään 25 milj. euroa.

Oulu—Laurila -radan peruskorjaamiseen ehdotetaan 50 milj. euroa ja huonokuntoisten siltojen uusimiseen ja korjaamiseen 13 milj. euroa. Hankkeisiin on tarkoitus hakea Verkkojen Eurooppa -ohjelman rahoitusta 23,5 milj. eurolla.

Koverharin meriväylän syventämiseen ehdotetaan 2,5 milj. euron valtuutta ja määrärahaa vuosille 2023—2025. Valtatie 3 Hirvas—Rovaniemi—Vikajärvi -hankkeen suunnitteluun ehdotetaan 4,6 milj. euron valtuutta ja määrärahaa vuosille 2024—2027. Myös näihin hankkeisiin on tarkoitus hakea Verkkojen Eurooppa -ohjelman rahoitusta.

Aiemmin päätettyjen liikennehankkeiden valtuuskorotuksiin ehdotetaan yhteensä 125,2 milj. euron lisäystä, mistä johtuen vuoden 2023 määrärahatasoa ehdotetaan korotettavaksi 8,2 milj. eurolla. Valtuuskorotukset aiheutuvat mm. kustannustason noususta ja aikataulujen viivästymisistä.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Energiatuen määräraha-arviota alennetaan 264 milj. eurolla pääosin myöhentyneiden maksatus-ten takia. Energiatuen valtuutta alennetaan 54,5 milj. eurolla vastaten saman suuruista lisäystä valtuuteen REPowerEU-ohjelmasta.

Määrärahaa teollisuuden sähköistämistukeen ehdotetaan alennettavaksi 30 milj. euroa arvioitua vähäisemmästä maksatuksesta johtuen.

Uusiutuvan energian tuotantotukiarviota ehdotetaan korotettavaksi 52 milj. eurolla, minkä taustalla on alentunut sähkön markkinahinta.

Ilmatorahaston pääomittamiseen varattu määräraha 100 milj. euroa ehdotetaan poistettavaksi vuoden 2023 talousarviosta määräaikaisen investointiohjelman rahoittamiseksi.

Huoltovarmuusrahastoon ehdotetaan 13,1 milj. euron suuruista siirtoa korvaukseksi polttoturpeen varmuusvarastoinnista.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon toimintamenoihin ehdotetaan lisättäväksi 1,1 milj. euroa hoitotarvikkeiden ja lääkehoidon menoihin. Kustannukset ovat kasvaneet hintojen nousun vuoksi ja lisääntyneen vankimäärän seurauksena.

Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen määrärahaa ehdotetaan kasvatettavan 1,9 milj. eurolla. Tarve aiheutuu Helsingin ja Turun uusien tilojen vuokratukustannuksista sekä poliisin tilaamien ruumiiden kuljetusten määrän kasvusta.

Perustoimeentulotuen määrärahaan ehdotetaan 20 milj. euron lisäystä. Tarve aiheutuu tukea saavien lapsiperheiden oletettua suuremmasta määrästä ja maksettavan tuen kasvusta.

Valtionosuuteen työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta ehdotetaan 80 milj. euron vähennystä. Tarvearvion muutos on seurausta oletettua paremmasta työllisyyskehityksestä.

Valtion osuutta maatalousyrittäjän eläkelaista johtuvista menoista ehdotetaan korotettavan noin 15,9 milj. eurolla. Tarve aiheutuu keskimääräisen ansioeläkkeen arvioitua korkeammasta tasosta.

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle ehdotetaan kohdennettavaksi vuodelta 2022 siirtynyttä opiskeluterveydenhuoltoon varattua määrärahaa kasvaneiden palkkakustannusten maksamiseen noin 1,2 milj. euroa.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Taloyhtiöiden latausinfraverkon tukemiseen ehdotetaan 9,5 milj. euron lisämäärärahaa.

Sähkön hintaan liittyvien tukien määräraha-vaikutukset

Sähkön korkean hinnan vaikutusten lieventämiseksi päätettiin useista toimista vuoden 2023 talousarviossa ja ensimmäisessä lisätalousarviossa. Toimien määräraha-vaikutuksiin on tullut useita muutoksia mm. ennakoitua alhaisemmasta tarpeesta johtuen.

Takautuvasta sähköhyvityksestä ehdotetaan vähennettävän 100 milj. euroa. Asuntoyhteisöille kohdistuvasta takautuvasta sähköhyvityksestä sekä siihen liittyvistä käsittelyresursseista ehdotetaan vähennettävän yhteensä 21,4 milj. euroa. Yhteisöllisten talojen ja ammatillisten museoiden energiakustannuksiin osoitettua määrärahaa puolestaan ehdotetaan vähennettäväksi 1,3 milj. eurolla.

Manner-Suomen maatalouden ja vesiviljelyn määräaikaisiin kustannustukiin myönnetystä määrärahasta vähennetään käyttämättä jääväksi arvioitu osa 65 milj. euroa, josta sähkön perusteella myönnettäväksi arvioitua osuutta on noin 31 milj. euroa.

Asumistuen momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 20 milj. euroa määräaikaisen sähkötuen ennakoitua huomattavasti alhaisemman tarpeen vuoksi.

Maahanmuuton menot

Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettaviin tukiin varattua määrärahaa ehdotetaan lisättävän 25,6 milj. eurolla maahanmuuton ja vastaanoton oletuksia koskevan ennusteen muutoksen pohjalta.

Kotoutumisen edistämisestä maksettaviin korvauksiin ehdotetaan 35 milj. euroa vähennystä. Tilapäistä suojelua saavat henkilöt ovat hakeneet kotikuntaa vähäisemmässä määrin kuin mitä on aiemmin arvioitu.

Velanhoitomenot

Korkomenoarviota on tarkistettu toteutuneiden korkomenojen, lainanoton sekä korkotasokehityksen mukaisesti. Velanhoitomenoja ehdotetaan alennettavan 268 milj. euroa.

Ajoitusmuutokset

Lisätalousarvioesitykseen sisältyy lukuisia aiemmin myönnettyjen määrärahojen peruutuksia ja uudelleenbudjetointeja erilaisista maksatus- ja aikataulumuutoksista johtuen.

Esimerkiksi puolustusmateriaalihankintoihin liittyviä määrärahoja budjetoidaan uudelleen noin 300 milj. euroa johtuen mm. Laivue 2020 –hankkeen viivästymisestä.

Rokotteiden hankinta -momentilla ehdotetaan vuoden 2021 määrärahan uudelleenbudjetointia noin 107 milj. euron osalta. Asia liittyy Euroopan Komission koronarokotteiden yhteishankinta-sopimuksen muutokseen, jonka ansiosta Suomeen tilattujen rokotteiden toimitusaikaa jatkettiin vuodesta 2023 aina vuoteen 2026 saakka.

Suomen Malmijalostus Oy:n oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen tarkoitettu 340 milj. euron määräraha ehdotetaan budjetoitavaksi uudelleen. Määrärahaa on tarkoitus käyttää mm. akkuteollisuuden arvoketjun rakentamiseen liittyviin hankkeisiin.

Tasapaino ja valtionvelka

Varsinaisten tulojen 31 milj. euron lisäys ja määrärahojen 216 milj. euron vähennys huomioon ottaen vuoden 2023 toinen lisätalousarvioesitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta 248 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi vuonna 2023 arvioidaan noin 10,2 mrd. euroa. Valtionvelan määrän vuoden 2023 lopussa arvioidaan olevan noin 152 mrd. euroa, mikä on noin 54 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2022 Tilinpäätös	2023 Hyväksytty talousarvio (TA+LTA)	2023 Hallituksen esitys	2023 Yhteensä
Määrärahat yhteensä				
(pl. valtionvelan vähentäminen)	76 261	83 462	-216	83 245
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	840	2 604	-268	2 336
Tuloarviot yhteensä				
(pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	60 257	73 043	31	73 074
— Verotulot	51 685	64 386	-503	63 883
— Muut tulot	8 572	8 657	534	9 191
Nettolainanotto ja velanhallinta				
(mom. 15.03.01)	11 314	10 419	-248	10 171
— Nettolainanotto	12 675	-	-	-
— Velanhallinta	-1 361	-	-	-

Vaalikauden kehys

Kehykseen luettavia menoja ehdotetaan lisättäväksi 236 milj. eurolla. Vuoden 2023 kehysmenojen taso olisi 70 546 milj. euroa. Kun huomioidaan kehyyksen hinta- ja rakennemuutokset ja kehysmenojen lisäys, jää kuluvan vuoden jakamattomaksi varaukseksi 37 milj. euroa. Nykyinen hallitus ei ole ottanut käyttöönsä uutta lisätalousarviovarausta vuodelle 2023.

Edellisen hallituksen tekemät kehyspoikkeukset eivät ole enää voimassa. Nykyisen hallituksen kehysääntö sisältää mm. kirjauksen, että Venäjän hyökkäyssodan johdosta Ukrainan tukemiseksi tarkoitettu uusi ja tilapäinen puolustusmateriaali-, siviilimateriaali- ja humanitaarinen apu ka-

tetaan kehyksen ulkopuolisena. Menot otetaan huomioon kehystason rakennekorjauksena, eli vaalikauden kehystä nostetaan menoja vastaavasti.

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2023
	Puolustusvoimien menojen indeksikorjauksen tarkistus vuoden 2022 toteutuneen hintakehityksen mukaiseksi (sopimusperusteinen hintakorjaus).	131,2
	Valtion vuosia 2023—2025 koskeva palkkatarkaisu (sopimusperusteinen hintakorjaus)	154,6
24.01.20	Uudelleenbudjetointi Villa Lanten peruskorjaukseen liittyen.	1,3
24.30.66	Kehitysyhteistyön yhteishankkeet. Läpivirtauserä, vastaava tulo momentilla 12.24.99.	1,6
27.10.01	Ajoitusmuutos ilmavoimien tukikohtien kehittämiseen liittyen.	-3,0
27.10.01	Ukrainalle annettava tuki. Kehyksen ulkopuolista menoa kehyssäännön mukaisesti.	9,3
27.10.19, 27.01.66	Uudelleenbudjetointi liittyen vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa myönnettyyn Ukrainan tukeen.	30,0
27.10.18	Ajoitusmuutos PVKEH 2021 -maksatuksissa.	-9,6
27.10.18	Vuosien 2019—2022 määrärahojen uudelleenbudjetoiteja.	269,0
27.10.19	Ajoitusmuutos monitoimihävittäjien hankinnan maksatuksissa.	-16,2
28.70.20	Vuoden 2022 määrärahan uudelleenbudjetointi.	30,0
28.89.91, 30.10.40, 30.20.42	Alennetaan kehystasoa, jotta lisätalousarvioon sisältyvät hallitusohjelman mukaiset säästöt eivät luo liikkumatilaa kehykseen.	-46,7
28.90.30	Vuodelta 2022 käyttämättä jääneet, kuntarakennelain mukaiset yhdistymisavustukset palautetaan peruspalvelujen valtionosuuteen. Kuntarakennelakiin on kirjattu, että jos yhdistymisavustusta jää käyttämättä, jäljelle jäänyt osa palautetaan valtionosuuteen seuraavana vuonna euroa/asukas-periaatteella.	18,9
28.90.30	Uudelleenbudjetointi liittyen vuonna 2021 aloitettujen hankkeiden loppuun saattamiseen.	3,5
28.92.69	Ajoitusmuutos EU-maksuissa.	-300,0
31.01.88, 31.10.77	EU CEF -tukea vastaava määräraha (vastaava tulo momentilla 12.31.10).	15,8
31.10.20, 31.10.30, 31.10.31	Uudelleenbudjetoiteja liittyen mm. lähijunaliikenteen varikoihin, Turun raitiotiehen sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen.	16,0
32.20.40	Ajoitusmuutos TKI-tukien maksatuksissa.	20,0
32.20.41	Ajoitusmuutos energiatuen maksatuksissa.	-74,5
32.20.41	Energiatuen valtuuden alentaminen liittyen REPowerEU-kokonaisuuteen.	-5,5
32.30.64	Ajoitusmuutos liittyen ennakoitua pienempiin maksatuksiin, koska ohjelmakauden 2021—2027 aloitus on viivästynyt.	-10,1
32.30.95	Ajoitusmuutos kotoutumisen vaikuttavuusinvestointihankkeen maksatuksissa.	1,5
32.40.47	Tekninen rakennekorjaus liittyen Finnvera Oyj:n tappiokorvausten tarkentumiseen. Momentti oli osittain kehyksen ulkopuolinen edellisellä vaalikaudella. Nyt koko määräraha käsitellään kehykseen kuuluvana.	20,0

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2023
32.40.49, 35.20.01, 35.20.54	Takautuvasti maksettavaan sähköhyvitykseen aiemmin budjetoituja (LTA 2023) määrärahoja tarkennetaan pienemmäksi. Määrärahat sisältyivät aiemmin edellisen hallituksen turvallisuuspoliittiseen poikkeuslausekkeeseen.	-121,4
33.10.54	Väliaikaisen sähkötuen etuuskustannuksiin aiemmin budjetoitua (TAET 2023) määrärahaa tarkennetaan pienemmäksi. Perustemuutos kehyksen ulkopuolisella momentilla.	20,0
33.70.20	Uudelleenbudjetointi rokotteiden hankintaan liittyen.	107,2
35.20.52	Yksityisen latausinfraan tuki taloyhtiöille (investointiohjelma).	9,5
Yhteensä		272,8

Eduskunnan vuodelle 2023 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA)	Hallituksen esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	137 097 000	-	137 097 000
22. Tasavallan presidentti	39 883 000	164 000	40 047 000
23. Valtioneuvoston kanslia	240 649 000	344 086 000	584 735 000
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 336 376 000	7 359 000	1 343 735 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	1 096 094 000	24 650 000	1 120 744 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	2 497 909 000	61 436 000	2 559 345 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	6 188 642 000	212 623 000	6 401 265 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	34 569 806 000	-342 846 000	34 226 960 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	7 755 303 000	24 844 000	7 780 147 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 765 374 000	-44 881 000	2 720 493 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	3 445 680 000	107 822 000	3 553 502 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	4 282 846 000	-429 310 000	3 853 536 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	16 118 465 000	95 211 000	16 213 676 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	383 847 000	-9 615 000	374 232 000
36. Valtionvelan korot	2 603 760 000	-268 000 000	2 335 760 000
Yhteensä	83 461 731 000	-216 457 000	83 245 274 000

Eduskunnan vuodelle 2023 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA)	Hallituksen esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	64 385 951 000	-502 825 000	63 883 126 000
12. Sekalaiset tulot	6 606 514 000	432 414 000	7 038 928 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	1 900 288 000	101 800 000	2 002 088 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	149 948 000	-	149 948 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	73 042 701 000	31 389 000	73 074 090 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	10 419 030 000	-247 846 000	10 171 184 000
Yhteensä	83 461 731 000	-216 457 000	83 245 274 000

Vuoden 2023 II lisätalousarvio

TULOARVIOT

Osasto 11	€
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	-502 825 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	401 000 000
01. Ansio- ja pääomatuloverot, lisäystä	465 000 000
02. Yhteisövero, vähennystä	-259 000 000
03. Korkotulojen lähdevero, vähennystä	-124 000 000
04. Perintö- ja lahjaverot, lisäystä	319 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	-365 400 000
01. Arvonlisävero, vähennystä	-393 000 000
03. Apteekkivero, lisäystä	27 600 000
08. Valmisteverot	-196 000 000
04. Alkoholijuomaverot, vähennystä	-43 000 000
07. Energiaverot, vähennystä	-153 000 000
10. Muut verot	-343 000 000
03. Autovero, vähennystä	-144 000 000
05. Varainsiirtoverot, vähennystä	-199 000 000

Osasto 12

19. Muut veronluonteiset tulot	575 000
09. Muut verotulot, lisäystä	500 000
11. Rahoitusvakausviraston hallintomaksut, lisäystä	75 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	432 414 000
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 544 000
99. Ulkoministeriön hallinnonalan tulot, lisäystä	1 544 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	2 000 000
20. Ulosottomaksut, lisäystä	2 000 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	23 567 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	23 567 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	6 000 000
51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset, lisäystä	6 000 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	15 828 000
10. Hallinnonalan virastojen tulot, lisäystä	15 828 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	135 075 000
20. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulot, lisäystä	75 000
99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	135 000 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	7 400 000
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä ..	7 400 000
39. Muut sekalaiset tulot	241 000 000
04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset, lisäystä	400 000 000
20. Elpymis- ja palautumistukivälineen tulot, vähennystä	-159 000 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET	101 800 000
01. Korkotulot	201 800 000
07. Korot talletuksista, lisäystä	201 800 000
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta	-100 000 000
01. Osuus Suomen Pankin voitosta, vähennystä	-100 000 000

Osasto 15

15. LAINAT	-247 846 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	-247 846 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, vähennystä	-247 846 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**-216 457 000**

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 21		€
21. EDUSKUNTA		—
10. Eduskunnan kanslia		—
01. Eduskunnan kanslian toimintamenot (arviomääräraha)		—
Pääluokka 22		
22. TASAVALLAN PRESIDENTTI		164 000
02. Tasavallan presidentin kanslia		164 000
01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		164 000
Pääluokka 23		
23. VALTIONEUVOSTON KANSLIA		344 086 000
01. Hallinto		3 972 000
01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		1 946 000
02. Ministereiden, heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		2 026 000
10. Omistajaohjaus		340 000 000
87. Pääomasijoitus Suomen Malmijalostus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)		340 000 000
30. Oikeuskanslerinvirasto		114 000
01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		114 000

Pääluokka 24

24. ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA		7 359 000
01. Ulkoasiainhallinto		5 883 000
01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		4 583 000
20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		1 300 000
10. Kriisinhallinta		—
20. Suomalaisen kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)		—
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö		1 476 000
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		1 476 000
89. Laina- ja investointimuotoinen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)		—

Pääluokka 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		24 650 000
01. Ministeriö ja hallinto		3 930 000
01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ...		763 000
03. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		339 000
05. Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		263 000
20. Erityismenot (arviomääräraha), lisäystä		3 000 000
50. Avustukset (kiinteä määräraha), vähennystä		-435 000
10. Tuomioistuimet ja oikeusapu		11 559 000
01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		251 000
02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		359 000
03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		7 595 000
04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		2 354 000
50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha), lisäystä		1 000 000

Pääluokka 26

20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta	2 679 000
01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 939 000
95. Ulosoton säilytettävänä olevien varojen korkomenot (arviomääräraha), vähennystä	-260 000
30. Syyttäjät	1 556 000
01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 556 000
40. Rangaistusten täytäntöönpano	4 926 000
01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	4 926 000
50. Vaalimenot	—
20. Vaalimenot (arviomääräraha)	—

Pääluokka 26

26. SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	61 436 000
01. Hallinto	897 000
01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	759 000
04. Kriisinhallintakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	68 000
26. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan ohjelmakaudella 2021—2027 (siirtomääräraha 3 v)	—
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	70 000
10. Poliisitoimi	23 256 000
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	21 778 000
02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 478 000
20. Rajavartiolaitos	6 986 000
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä .	6 986 000
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	1 767 000
01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	39 000
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 461 000
03. Pelastusopiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	267 000

Pääluokka 27

21

40. Maahanmuutto	28 530 000
01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 930 000
63. Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha), lisäystä	25 600 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	212 623 000
01. Puolustuspolitiikka ja hallinto	-240 549 000
01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-549 000
29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), vähennystä	-240 000 000
66. Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	—
10. Sotilaallinen maanpuolustus	449 625 000
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	133 263 000
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v), lisäystä	304 391 000
19. Monitoimihävittäjien hankinta (siirtomääräraha 5 v), lisäystä	12 256 000
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha), vähennystä	-285 000
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	3 547 000
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 547 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	-342 846 000
01. Hallinto	13 465 000
01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 465 000
29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	12 000 000
10. Verotus ja tulli	33 283 000
01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	13 668 000
02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	4 198 000

Pääluokka 28

03. Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	117 000
63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha), lisäystä	2 300 000
95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha), lisäystä	3 000 000
97. Autoveron vientipalautus (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000
20. Palvelut valtioyhteisölle	769 000
01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	769 000
88. Senaatti-konsernin liikelaitokset	—
30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	2 577 000
01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 320 000
02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	104 000
03. Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 153 000
40. Valtion alue- ja paikallishallinto	1 733 000
01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 733 000
50. Eläkkeet ja korvaukset	6 000 000
63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha), lisäystä	6 000 000
70. Valtionhallinnon kehittäminen	30 000 000
05. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (siirtomääräraha 3 v)	—
20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	30 000 000
80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	7 279 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), vähennystä	-821 000
34. Ahvenanmaan verotasoitus (arviomääräraha), lisäystä	8 100 000
89. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus	-12 720 000
31. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (arviomääräraha), vähennystä	-12 720 000
90. Kuntien tukeminen	24 693 000
30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha), lisäystä	21 193 000
32. Valtionavustus kuntien kannustinjärjestelmiin (siirtomääräraha 3 v)	3 500 000
92. EU ja kansainväliset järjestöt	-449 925 000
03. Rahoitusvakausviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	75 000
69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha), vähennystä	-450 000 000

Pääluokka 29

29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA	24 844 000
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	11 280 000
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	712 000
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ...	707 000
03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintame- not (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	183 000
04. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintame- not (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	13 000
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	—
53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	9 665 000
10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö	-79 001 000
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	999 000
30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuk- sen käyttökustannuksiin (arviomääräraha), vähennystä	-80 000 000
20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus	154 000
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	154 000
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	4 830 000
01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä .	330 000
02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	389 000
03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	137 000
04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-468 000
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha), lisäystä	3 000 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha), li- säystä	1 442 000
70. Opintotuki	87 418 000
01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomää- räraha 2 v), lisäystä	18 000
52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha), lisäystä	54 500 000
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha), lisäystä ...	5 000 000
59. Koulumatkatuki (arviomääräraha), lisäystä	27 900 000
80. Taide ja kulttuuri	333 000
01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), li- säystä	145 000

Pääluokka 30

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	43 000
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	509 000
05. Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	93 000
06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	139 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-1 290 000
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha), lisäystä	330 000
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha), lisäystä	364 000
91. Nuorisotyö	-170 000
50. Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha), vähennystä	-170 000

Pääluokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	-44 881 000
01. Hallinto ja tutkimus	4 604 000
01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	767 000
05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 837 000
29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonnlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	2 000 000
10. Maaseudun kehittäminen	-42 000 000
40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-4 000 000
41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha), lisäystä	20 000 000
44. Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-58 000 000
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	—
20. Maa- ja elintarviketalous	-13 393 000
01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 907 000
20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha), lisäystä	10 700 000
42. Turvepeltojen ilmastotoimet (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-30 000 000
47. Ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	3 000 000

Pääluokka 31

25

40. Luonnonvaratalous	3 880 000
21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	149 000
40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha), lisäystä	315 000
42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 486 000
46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	930 000
64. Metsähallitus	86 000
50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	86 000
70. Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen	1 942 000
01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 942 000

Pääluokka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	107 822 000
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	8 983 000
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	506 000
02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 309 000
03. Väyläviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 392 000
04. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	966 000
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	4 810 000
10. Liikenne- ja viestintäverkot	97 889 000
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	63 255 000
30. Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	2 053 000
31. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	13 353 000
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	19 228 000
20. Liikenteen ja viestinnän palvelut	950 000
50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	300 000
51. Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	650 000

Pääluokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA		-429 310 000
01. Hallinto		19 304 000
01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		2 417 000
02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		7 493 000
03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		7 298 000
04. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		759 000
05. Innovaatiörahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		2 151 000
06. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		546 000
07. Patenti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), vähennystä		-1 125 000
08. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		541 000
09. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		224 000
10. Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä		-1 000 000
20. Uudistuminen ja vähähiilisyys		-280 369 000
40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha), lisäystä		23 800 000
41. Energiatuki (arviomääräraha), vähennystä		-264 414 000
43. Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (arviomääräraha), vähennystä		-30 000 000
48. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha), lisäystä		50 245 000
83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha), lisäystä		40 000 000
88. Pääomasijoitus Ilmastorahasto Oy:lle (siirtomääräraha 3 v), vähennystä		-100 000 000
30. Työllisyys ja yrittäjyys		-26 384 000
32. Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (siirtomääräraha 2 v)		—
40. Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		3 221 000
51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-1 105 000
55. Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha)		—
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha), vähennystä		-30 000 000
95. Vaikuttavuusinvestointien tuotonmaksu (arviomääräraha), lisäystä		1 500 000

Pääluokka 33

27

40. Yritysten erityisrahoitus	-106 861 000
47. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha), vähennystä	-20 000 000
49. Takautuvasti maksettava sähköhyvitys (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-100 000 000
60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha), lisäystä	13 134 000
95. Tuotonvaihtosopimus- ja suojausmenot (arviomääräraha), lisäystä	5 000
50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen	-35 000 000
30. Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (arviomääräraha), vähennystä	-35 000 000

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	95 211 000
01. Hallinto	12 702 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	926 000
06. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 559 000
07. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	217 000
25. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta (siirtomääräraha 3 v)	—
29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000
02. Valvonta	4 268 000
03. Säteilyturvakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	368 000
05. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	396 000
06. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	151 000
07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	912 000
09. Lääkeasioiden tietokannan toimeenpano (siirtomääräraha 3 v)	—
20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha), lisäystä	2 441 000
03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta	2 489 000
04. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 887 000
50. Valtionosuus Työterveyslaitoksen toimintaan (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	602 000

Pääluokka 35

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut	—
54. Asumistuki (arviomääräraha), vähennystä	-20 000 000
57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha), lisäystä	20 000 000
20. Työttömyysturva	-80 000 000
50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha), vähennystä	-80 000 000
30. Sairausvakuutus	—
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	—
40. Eläkkeet	16 766 000
51. Valtion osuus maatalousyrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	15 951 000
54. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha), lisäystä	815 000
60. Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen	31 786 000
35. Valtion rahoitus Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön opiskeluterveydenhuoltoon (siirtomääräraha 2 v)	—
61. Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja terveydenhuoltoon (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	31 786 000
70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen	107 200 000
20. Rokotteiden hankinta (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	107 200 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	-9 615 000
01. Ympäristöhallinnon toimintamenot	1 676 000
01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 092 000
04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	584 000
10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu	585 000
22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)	—
52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	585 000

Päälukka 36		29
61. Vesien- ja ympäristöhoidon tukeminen (siirtomääräraha 3 v)		—
63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot (siirtomääräraha 3 v)		—
20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen		-11 876 000
01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-731 000
04. Rakennetun ympäristön digitaalisen rekisterin ja alustan luominen (siirtomääräraha 3 v)		—
37. Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä		-145 000
52. Avustukset asuinrakennusten sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		9 500 000
54. Avustukset asuntoyhteisöille takautuvasta hyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä		-20 500 000

Päälukka 36

36. VALTIONVELAN KOROT	-268 000 000
01. Valtionvelan korko	-268 000 000
90. Valtionvelan korko (arviomääräraha), vähennystä	-268 000 000

Määrärahojen kokonaismäärä:

-216 457 000

TULOARVIOT

Osasto 11 VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 465 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu lähdeveroennusteen ja veropohjaennusteen korotuksista. Lähdeveroennustetta on korotettu kertymätietojen sekä lähdeveron palautusten aikataulusta saatujen tietojen perusteella. Ansio- ja pääomatuloveromomentin kertymäennusteen pohjana oleva valtiovarainministeriön ennuste verovuoden 2023 ansio- ja pääomatuloista on noussut verrattuna varsinaisen talousarvion kertymäennusteen pohjana olleeseen tulopohjaennusteeseen.

2023 II lisätalousarvio	465 000 000
2023 talousarvio	23 907 000 000
2022 tilinpäätös	12 784 019 782
2021 tilinpäätös	11 342 834 388

02. Yhteisövero

Momentilta vähennetään 259 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu ennakoitua alhaisemmista yhteisöveron kertymätiedoista.

2023 II lisätalousarvio	-259 000 000
2023 talousarvio	5 998 000 000
2022 tilinpäätös	5 538 201 118
2021 tilinpäätös	3 686 272 571

03. Korkotulojen lähdevero

Momentilta vähennetään 124 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että korkeampi korkotaso on siirtynyt yleisön talletuksiin odotettua vähäisemmässä määrin.

2023 II lisätalousarvio	-124 000 000
2023 I lisätalousarvio	94 000 000
2023 talousarvio	80 000 000
2022 tilinpäätös	15 265 100
2021 tilinpäätös	25 590 288

04. Perintö- ja lahjaverot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 319 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennustettua korkeammista kertymätiedoista. Korkeammat kertymät johtuvat Verohallinnon toimista perintöveron käsittelyaikojen lyhentämiseksi ja kertyneen käsittelyruuhkan purkamiseksi.

2023 II lisätalousarvio	319 000 000
2023 talousarvio	903 000 000
2022 tilinpäätös	901 192 597
2021 tilinpäätös	826 149 403

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut*01. Arvonlisävero*

Momentilta vähennetään 393 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että alkuvuoden kertymätiedot ovat olleet aiemmin ennustettua matalampia.

2023 II lisätalousarvio	-393 000 000
2023 talousarvio	22 244 000 000
2022 tilinpäätös	21 321 760 312
2021 tilinpäätös	20 152 197 587

03. Apteekkivero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 27 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu apteekkien liikevaihtoon perustuvan ennakoidun apteekkiveron kertymisen tarkentumisesta.

2023 II lisätalousarvio	27 600 000
2023 talousarvio	186 000 000
2022 tilinpäätös	206 510 257
2021 tilinpäätös	200 520 793

08. Valmisteverot

04. Alkoholijuomavero

Momentilta vähennetään 43 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että veropohja on pienentynyt vuoden 2022 ja alkuvuoden 2023 aikana ennustettua nopeammin.

2023 II lisätalousarvio	-43 000 000
2023 talousarvio	1 518 000 000
2022 tilinpäätös	1 497 457 849
2021 tilinpäätös	1 423 174 911

07. Energiaverot

Momentilta vähennetään 153 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu polttoaineiden ja sähkön kulutuksen pienentymisestä varsinaisen talousarvioesityksen ennusteisiin nähden.

2023 II lisätalousarvio	-153 000 000
2023 talousarvio	4 455 000 000
2022 tilinpäätös	4 488 409 603
2021 tilinpäätös	4 129 214 750

10. Muut verot

03. Autovero

Momentilta vähennetään 144 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu alennetusta ennusteesta uusien autojen rekisteröintimäärästä. Lisäksi käytettyjen autojen tuontimäärän ennustetta ja keskimääräisen autoveron määrän ennustetta on alennettu.

2023 II lisätalousarvio	-144 000 000
2023 talousarvio	541 000 000
2022 tilinpäätös	488 369 661
2021 tilinpäätös	524 117 488

05. Varainsiirtovero

Momentilta vähennetään 199 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu ennakoitua heikommista näkymistä asunto-osakekaupan ja kiinteistökaupan hinta- ja volyymimuutoksista.

2023 II lisätalousarvio	-199 000 000
2023 I lisätalousarvio	-139 000 000
2023 talousarvio	984 000 000
2022 tilinpäätös	936 399 468
2021 tilinpäätös	994 596 669

19. Muut veronluonteiset tulot

09. Muut verotulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kaivoslain mukaisen varausmaksun tulouttamisesta momentille.

2023 II lisätalousarvio	500 000
2023 talousarvio	8 965 000
2022 tilinpäätös	12 069 661
2021 tilinpäätös	12 099 572

11. Rahoitusvakaustaraston hallintomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 75 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Rahoitusvakaustaraston palkkausten tarkistuksista.

Vastaavat menot on budjetoitu momentille 28.92.03.

2023 II lisätalousarvio	75 000
2023 I lisätalousarvio	38 000
2023 talousarvio	6 135 000
2022 tilinpäätös	3 373 174
2021 tilinpäätös	3 009 837

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

24. Ulkoministeriön hallinnonala

99. Ulkoministeriön hallinnonalan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 1 544 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ministeriön ja Euroopan komission yhteistoimintahankkeista, joita vastaavat komission maksuosuuksista aiheutuvat menot on budjetoitu momentille 24.30.66.

2023 II lisätalousarvio	1 544 000
2023 talousarvio	13 479 000
2022 tilinpäätös	23 149 100
2021 tilinpäätös	9 359 066

25. Oikeusministeriön hallinnonala

20. Ulosottomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 2 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu arvioitua suuremmasta ulosoton perintätuloksesta.

2023 II lisätalousarvio	2 000 000
2023 talousarvio	82 000 000
2022 tilinpäätös	91 444 253
2021 tilinpäätös	83 678 166

27. Puolustusministeriön hallinnonala

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille myönnetään lisäystä 23 567 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu FMS-tilin korkotuottojen kasvusta.

Puolustustarvikkeiden ja palveluiden ostaminen Yhdysvalloista edellyttää ennakkomaksuja, jotka suoritetaan ns. FMS-tilille (Foreign Military Sales).

2023 II lisätalousarvio	23 567 000
2023 talousarvio	6 719 000
2022 tilinpäätös	5 861 121
2021 tilinpäätös	3 698 649

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 6 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu eläkkeiden lukumäärän ennakoitua suuremmasta kasvusta vuoden 2022 lopussa.

Vastaavat menot on budjetoitu momentille 28.50.63.

2023 II lisätalousarvio	6 000 000
2023 talousarvio	324 471 000
2022 tilinpäätös	283 681 961
2021 tilinpäätös	265 133 934

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. Hallinnonalan virastojen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 15 828 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on EU:n myöntämien CEF-tukien maksatuksia hankkeille Espoon kaupunkirata, Helsinki—Riihimäki kapasiteetin lisääminen 2. vaihe, Vt 9 parantaminen sisältäen seututien 562 Lentokentäntien liikennejärjestelyt ja Next ITS 3 sekä Turun Tunnin Juna Oy:lle.

2023 II lisätalousarvio	15 828 000
2023 I lisätalousarvio	904 000
2023 talousarvio	1 500 000
2022 tilinpäätös	35 292 954
2021 tilinpäätös	35 253 093

32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

20. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 75 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kaivoslain varausjärjestelmään liittyvästä lupamaksusta.

2023 II lisätalousarvio	75 000
2023 talousarvio	3 744 000
2022 tilinpäätös	3 501 935
2021 tilinpäätös	2 961 649

99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 135 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu päästöoikeuden markkinahinta-arvion noususta.

2023 II lisätalousarvio	135 000 000
2023 I lisätalousarvio	33 100 000
2023 talousarvio	526 000 000
2022 tilinpäätös	635 989 002
2021 tilinpäätös	566 540 010

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 7 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu rintamaveteraaneille myönnettyjen kotiin vietävien avopalveluiden määrärahan arvioitua suuremmista palautuksista.

2023 II lisätalousarvio	7 400 000
2023 talousarvio	10 100 000
2022 tilinpäätös	14 999 727
2021 tilinpäätös	47 157 351

39. Muut sekalaiset tulot

04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 400 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu käyttämättä jäävien siirtomäärärahojen arvion tarkentumisesta.

2023 II lisätalousarvio	400 000 000
2023 talousarvio	300 000 000
2022 tilinpäätös	646 860 402
2021 tilinpäätös	990 862 421

20. Elpymis- ja palautumistukivälineen tulot

Momentilta vähennetään 159 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu Suomen elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanon myöhästymisestä, minkä vuoksi vuodelta 2022 kertymättä jääneet tulot kertyvät vuonna 2023 ja vuodelle 2023 aiemmin budjetoidut tulot siirtyvät eteenpäin vuodelle 2024.

2023 II lisätalousarvio	-159 000 000
2023 talousarvio	391 000 000
2022 tilinpäätös	—
2021 tilinpäätös	271 094 341

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULO- TUKSET

01. Korkotulot

07. Korot talletuksista

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 201 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarkentuneesta korkoarviosta. Päivitetty korkoarvio perustuu 3,21 prosentin keskimääräiseen korkoon ja 6,5 mrd. euron keskimääräiseen kassan kokoon.

2023 II lisätalousarvio	201 800 000
2023 talousarvio	7 100 000
2022 tilinpäätös	26 971 928
2021 tilinpäätös	37 963

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta

01. Osuus Suomen Pankin voitosta

Momentilta vähennetään 100 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että Suomen Pankki ei vuonna 2023 maksa tuloutusta valtiolle.

2023 II lisätalousarvio	-100 000 000
2023 talousarvio	100 000 000
2022 tilinpäätös	26 300 000
2021 tilinpäätös	100 000 000

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentilta vähennetään 247 846 000 euroa.

Selvitysosa: Tuloarvion muutoksessa on otettu huomioon velanhallinnan erien lisäyksenä emissiovoittoihin ja -tappioihin yhteensä 1 050 000 000 euroa.

Edellä mainittujen muutosten ja tässä lisätalousarvioesityksessä ehdotettujen tuloarvioiden ja määrärahojen muutosten johdosta nimellisarvoiseen nettolainanottoon voidaan merkitä vähennystä 1 297 846 000 euroa, jolloin nimellisarvoisen nettolainanoton määrä vuonna 2023 on 11 221 184 000 euroa.

Velanhallinnan erät mukaan lukien nettotulojen määrä vuonna 2023 on 10 171 184 000 euroa.

Tulot ja menot (milj. euroa)

Nimellisarvoinen nettolainanotto	11 221
Emissiovoitot	2
Emissiotappiot	-1 052
Nettotulot	10 171
2023 II lisätalousarvio	-247 846 000
2023 I lisätalousarvio	2 127 305 000
2023 talousarvio	8 291 725 000
2022 tilinpäätös	11 313 723 566
2021 tilinpäätös	4 307 064 736

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 21 EDUSKUNTA

10. Eduskunnan kanslia

01. Eduskunnan kanslian toimintamenot (arviomääräraha)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös avustuksen maksamiseen Kyösti Kalliosta kertovan dokumenttielokuvan sekä K-A. Fagerholmin elämäkertahankkeen menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	61 122 000
2022 tilinpäätös	57 111 208
2021 tilinpäätös	54 007 813

Pääluokka 22

TASAVALLAN PRESIDENTTI

02. Tasavallan presidentin kanslia

01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 164 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	164 000
2023 talousarvio	8 707 000
2022 tilinpäätös	8 669 000
2021 tilinpäätös	8 591 000

Pääluokka 23 VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 946 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 496 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista, 420 000 euroa ulkoministeriön ulkomaanedustustojen tietoliikennekapasiteettien kasvatuksesta ja 30 000 euroa siirrosta momentilta 31.01.01 valtioneuvoston yhteisen verkkojulkaisualustan palvelun menoihin.

2023 II lisätalousarvio	1 946 000
2023 I lisätalousarvio	148 000
2023 talousarvio	153 189 000
2022 tilinpäätös	145 188 000
2021 tilinpäätös	137 816 000

02. Ministereiden, heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 026 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 700 000 euroa aiheutuu tasomuutoksesta ja 326 000 euroa palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	2 026 000
2023 talousarvio	10 366 000
2022 tilinpäätös	11 987 688
2021 tilinpäätös	11 393 098

10. Omistajaohjaus

87. Pääomasijoitus Suomen Malmijalostus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 340 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen Malmijalostus Oy:n oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 340 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määräraha on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia.

Suomen Malmijalostus Oy (SMJ) on valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö, jonka tehtävänä on varmistaa itse tai yhteistyökumppanien kanssa, että toimialallaan Suomelle tärkeiden luonnonvarojen omistus on riittävässä määrin kotimaisissa käsissä, ja että Suomeen syntyy akkuarvoketjuun olennaisesti kuuluvaa korkean jalostusasteen yritystoimintaa. SMJ:n toiminnan tarkoituksena on edesauttaa omistamiensa yhtiöiden kehitystä ja kasvua aktiivisen omistajuuden keinoin.

SMJ:n omistuksessa olevilla yhtiöillä tulee olla Suomen talouden kannalta tärkeä rooli, sekä perusteltavissa oleva rooli kotimaisessa kaivosteollisuudessa tai kotimaisessa akkuarvoketjussa taikka näihin kiinteästi liittyvissä toiminnoissa.

Eurooppaan on muodostumassa akkuteollisuuden arvoketju, joka rakentuu erityisesti suurista investoinneista prekursori-, katodiaktiivimateriaali- ja akkukennotuotantoon sekä investoinneista kierrätysratkaisuihin. Tehtävänsä mukaisesti Suomen Malmijalostus Oy:n tavoitteena on edistää alan investointeja Suomeen.

Määrärahasta on tarkoitus käyttää 300 000 000 euroa akkuteollisuuden hankkeisiin ja 40 000 000 euroa nykyisten salkkuyhtiöiden kehitykseen.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	340 000 000
2021 tilinpäätös	420 000 000

30. Oikeuskanslerinvirasto

01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 114 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	114 000
2023 I lisätalousarvio	9 000
2023 talousarvio	4 365 000
2022 tilinpäätös	3 852 000
2021 tilinpäätös	3 912 000

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 583 000 euroa.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 300 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 3 914 000 euroa joh-tuen palkkausten tarkistuksista, 699 000 euroa siirtona momentilta 27.01.01 Suomen Nato-edus-tuston puolustussektorin erityisasiantuntijoiden palkkaus- ja muihin menoihin, 220 000 euroa siirtona momentilta 27.01.01 Suomen pysyvän edustuston EU:ssa puolustussektorin erityisasian-tuntijan palkkaus- ja muihin menoihin, 100 000 euroa siirtona momentilta 26.01.01 Suomen Washingtonin-suurlähetystön sisäministeriön hallinnonalan erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin, 94 000 euroa siirtona momentilta 27.01.01 puolustussektorin kansallisen asi-antuntijan (VNC) palkkaus- ja muihin menoihin, 68 000 euroa siirtona momentilta 24.30.66 Suo-men Kiovan suurlähetystössä toimivan opetussektorin erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin ja 16 000 euroa siirtona momentilta 32.01.01 Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa toimivien energiapolitiikan ja alue- ja rakennepolitiikan erityisasiantuntijoiden palkkausmenoi-hin sekä vähennyksenä 200 000 euroa siirtona momentille 26.01.01 Suomen Moskovan-suurlä-hetystön sisäministeriön hallinnonalan erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin, 185 000 euroa siirtona momentille 35.01.01 Suomen Moskovan-suurlähetystön ympäristöalan erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin, 67 000 euroa siirtona momentille 32.01.01 Suomen Moskovan-suurlähetystön työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan erityisasiantunti-jan palkkaus- ja muihin menoihin, 67 000 euroa siirtona momentille 28.01.01 Suomen Mosko-van-suurlähetystön valtiovarainministeriön hallinnonalan erityisasiantuntijan palkkaus- ja mui-hin menoihin ja 9 000 euroa siirtona momentille 26.30.02 konsulipalvelujen asiakaspalvelutehtä-vien tuottamiseen Häätäkeskuslaitoksessa.

Määrärahan peruuttaminen johtuu Maahanmuuton digitaalinen infrastruktuuri -hankkeesta (RRF pilari3) pitkäaikaisen viisumin (kansallinen D-viisumi) vaatimiin tietojärjestelmäratkaisuihin osoitetun määrärahan käyttämättä jäämisestä.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	4 583 000
2023 I lisätalousarvio	-270 000
2023 talousarvio	258 506 000
2022 tilinpäätös	267 222 000
2021 tilinpäätös	251 655 000

20. *Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 300 000 euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia ja aiheutuu Rooman tiedeinstituutin käytössä olevan Villa Lanten peruskorjaushankkeen viivästyemisestä covid-19-pandemian johdosta.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	1 300 000
2023 talousarvio	1 005 000
2022 tilinpäätös	3 266 000
2021 tilinpäätös	2 987 000

10. Kriisinhallinta

20. *Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot* (arviomääräraha)

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot	4 648 000
04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	5 242 000
05.	Yhteiset menot	6 854 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	1 289 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 560 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	17 830 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	628 000
16.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	887 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	8 704 000
23.	Naton Irakin koulutusoperaation menot	739 000
24.	EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	1 596 000
25.	EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	703 000
26.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	4 420 000
Yhteensä		55 100 000

Selvitysosa: Käyttösuunnitelmakohtien 11. ja 18. lisäykset aiheutuvat 1.5.2023 voimaan tulleista palkankorotuksista sekä operaatioiden muiden henkilöstökustannusten noususta. Lisäykset katetaan käyttösuunnitelmakohtien 15. ja 16. vähennyksillä operaatioiden suunniteltua pienemmästä osallistumisvahvuudesta johtuen.

Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)

11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	+100 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	-900 000
16.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	-400 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	+1 200 000
Yhteensä		-

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 I lisätalousarvio	4 420 000
2023 talousarvio	50 680 000
2022 tilinpäätös	39 611 503
2021 tilinpäätös	34 707 327

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. *Varsinainen kehitysyhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 476 000 euroa.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen yhteistyö	219 211 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö ¹⁾	190 170 000
3.	Euroopan kehitysrachasto	28 691 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	66 271 000
5.	Humanitaarinen apu	92 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu- ja tukitoiminnot	5 695 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	1 600 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle	87 950 000
9.	Korkotuki-instrumentti	22 900 000
Yhteensä		714 488 000

¹⁾ Sisältää ministeriön ja Euroopan komission välisten yhteistoimintahankkeiden menoja yhteensä 4 415 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 544 000 euroa Suomen ja Euroopan komission välisten yhteistoimintahankkeiden komission osuuksista seuraavasti: 468 000 euroa Tekninen yhteistyö Nepaliln opetussektorille -hankkeen menoja, 468 000 euroa Nepaliln Luonnonvarat ja ilmastonmuutos -kunnissa hankkeen menoja ja 608 000 euroa Ukrainan

koulu-uudistus -hankkeen menoja. Lisäys kohdennetaan käyttösuunnitelmakohtaan 2. Vastaavat komissiolta saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99. Lisäys ei kasvata ulkoministeriön rahoitusosuutta hankkeille eikä se vaikuta Suomen julkisen kehitysavun määrään.

Käyttösuunnitelmakohdasta 2. siirretään 500 000 euroa käyttösuunnitelmakohtaan 4. tukeen OECD:n Ukraina-maaojelmalle.

Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 68 000 euroa siirtona momentille 24.01.01 Suomen Kiovan-suurlähetystössä toimivan opetusalan erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin ajalle 1.8.—31.12.2023. Vähennys kohdennetaan käyttösuunnitelmakohtaan 2.

Lisäksi käyttösuunnitelmakohdasta 2. siirretään 7 210 000 euroa ja käyttösuunnitelmakohdasta 7. 450 000 euroa käyttösuunnitelmakohtaan 4. tukeen Education Cannot Wait -rahastolle.

Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)

2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	-6 234 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	+8 160 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-450 000
Yhteensä		+1 476 000
2023 II lisätalousarvio		1 476 000
2023 talousarvio		713 012 000
2022 tilinpäätös		774 505 000
2021 tilinpäätös		770 259 000

89. Laina- ja investointimuotoinen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa ja vuosilta 2021 ja 2022 siirtynyttä määrärahaa saa käyttää lainojen myöntämiseen vakuutta vaatimatta Kansainväliselle kehitysrahastolle (IDA), Kansainväliselle maatalouden kehittämisrahastolle (IFAD), Vihreälle ilmastorahastolle (GCF) ja Afrikan kehitysrahastolle (ADF) ja niitä myönnettäessä voidaan luopua lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetun lain (449/1988) 5 §:n edellyttämästä lainanantajan erillisestä tilintarkastusoikeudesta. Lisäksi voidaan sopia lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetun valtioneuvoston asetuksen (450/1988) 5 ja 7 §:n sekä korkolain (633/1982) 4 ja 12 §:n säännöksiä matalammasta viivästys- ja lisäkorosta tai niiden perimättä jättämisestä.

Selvitysosa: Lainoja käytetään täydentämään Suomen rahoitusosuutta IDA:n, IFADin, GCF:n ja ADF:n lisärahoituskierroksilla.

Rahoituksen ehdoista neuvotellaan rahastojen jäsenten, ml. Suomi, kesken, eikä kahdenvälisesti ole mahdollista sopia näistä yhteisistä säännöistä poikkeavista ehdoista. Lainojen rahoitusehdot eivät siten kaikilta osin ole yhteensopivia Suomen lainsäädännön kanssa, minkä vuoksi rahastojen jäsenten kanssa neuvoteltavissa lainasopimuksissa joudutaan osittain poikkeamaan Suomen lainsäädännön vaatimuksista näistä perustelluista syistä. Rahastot ovat vakavaraisia toimijoita ja riski lainanhoidon viivästyksille on hyvin matala. Suomi seuraa kunkin organisaation talouden-

pitoa ja lainan asianmukaista käyttöä osallistuessaan niiden johtokuntatyöskentelyyn. Suomella on siten mahdollisuus vaikuttaa organisaatioiden taloudenhoitoon ja riskienhallintaan.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	129 730 000
2022 tilinpäätös	129 730 000
2021 tilinpäätös	129 730 000

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja hallinto

01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 763 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 734 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 29 000 euroa henkilöstövoimavarasiirrosta momentilta 25.10.03.

2023 II lisätalousarvio	763 000
2023 I lisätalousarvio	108 000
2023 talousarvio	23 449 000
2022 tilinpäätös	25 647 000
2021 tilinpäätös	24 817 000

03. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 339 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	339 000
2023 talousarvio	13 218 000
2022 tilinpäätös	12 246 000
2021 tilinpäätös	10 905 000

05. Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 263 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 183 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 80 000 euroa sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalakiin liittyvistä tietojärjestelmämuutoksista.

2023 II lisätalousarvio	263 000
2023 talousarvio	10 179 000
2022 tilinpäätös	10 193 000
2021 tilinpäätös	8 792 000

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu käännös- ja tulkkauspalvelujen sekä todistelukustannusten kasvusta.

2023 II lisätalousarvio	3 000 000
2023 talousarvio	12 013 000
2022 tilinpäätös	12 198 300
2021 tilinpäätös	12 084 845

50. Avustukset (kiinteä määräraha)

Momentilta vähennetään 435 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 500 000 euroa keväällä 2023 rauenneesta lisäbudjettilakiesityksestä (HE 272/2022 vp) ja lisäyksenä 65 000 euroa palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	-435 000
2023 I lisätalousarvio	1 025 000
2023 talousarvio	13 843 000
2022 tilinpäätös	13 795 778
2021 tilinpäätös	14 179 066

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu*01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 251 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	251 000
2023 talousarvio	9 178 000
2022 tilinpäätös	9 071 000
2021 tilinpäätös	8 970 000

02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 359 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	359 000
2023 talousarvio	11 828 000
2022 tilinpäätös	14 206 000
2021 tilinpäätös	13 481 000

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 7 595 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 7 624 000 euroa palkkausten tarkistuksista ja vähennyksenä 29 000 euroa henkilöstövoimavara-siirrosta momentille 25.01.01.

2023 II lisätalousarvio	7 595 000
2023 I lisätalousarvio	625 000
2023 talousarvio	296 612 000
2022 tilinpäätös	290 722 000
2021 tilinpäätös	296 092 000

04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 354 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	2 354 000
2023 I lisätalousarvio	-540 000
2023 talousarvio	89 322 000
2022 tilinpäätös	84 426 000
2021 tilinpäätös	83 514 000

50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu oikeusapulain (257/2002) mukaisten korvausten määrän arvioidusta kasvusta.

2023 II lisätalousarvio	1 000 000
2023 I lisätalousarvio	725 000
2023 talousarvio	76 770 000
2022 tilinpäätös	82 380 286
2021 tilinpäätös	82 078 618

20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta*01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 2 939 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	2 939 000
2023 talousarvio	109 193 000
2022 tilinpäätös	108 951 000
2021 tilinpäätös	111 741 000

95. Ulosoton säilytettävänä olevien varojen korkomenot (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 260 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että negatiivista korkoa ei enää kerry, joten määrärahalle ei ole enää tarvetta.

2023 II lisätalousarvio	-260 000
2023 talousarvio	260 000
2022 tilinpäätös	172 345
2021 tilinpäätös	346 748

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 556 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	1 556 000
2023 I lisätalousarvio	425 000
2023 talousarvio	57 057 000
2022 tilinpäätös	56 577 000
2021 tilinpäätös	57 320 000

40. Rangaistusten täytäntöönpano

01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 926 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	4 926 000
2023 I lisätalousarvio	300 000
2023 talousarvio	245 400 000
2022 tilinpäätös	240 325 000
2021 tilinpäätös	248 064 000

50. Vaalimenot*20. Vaalimenot (arviomääräraha)*

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 3 500 000 euroa vaalipiirilautakuntien menojen kattamiseen.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	25 336 000
2022 tilinpäätös	14 879 520
2021 tilinpäätös	16 981 073

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 759 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 200 000 euroa Moskovaan palkatun erityisasiantuntijan tehtävän päättymiseen liittyvänä siirtona momentilta 24.01.01 ja 659 000 euroa palkkausten tarkistuksista sekä vähennyksenä 100 000 euroa siirtona momentille 24.01.01 Washingtoniin sijoitetun erityisasiantuntijan palkkausmenoihin.

2023 II lisätalousarvio	759 000
2023 I lisätalousarvio	55 000
2023 talousarvio	17 518 000
2022 tilinpäätös	18 022 000
2021 tilinpäätös	16 256 000

04. Kriisinhallintakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 68 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	68 000
2023 talousarvio	2 320 000
2022 tilinpäätös	2 322 000
2021 tilinpäätös	2 212 000

26. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan ohjelmakaudella 2021—2027 (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää kansainvälistä suojelua hakeneiden henkilöiden vastaanottovaiheessa turvapaikkamenettelystä ja vastaanottotoiminnasta Maahanmuuttovirastolle aiheutuviin siirto- ja kulutusmenoihin sekä enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin, joihin on varattu 1 911 000 euroa.

Selvitysosa: Perustelujen täydennys aiheutuu Suomen sitoutumisesta vuonna 2022 yhteensä 185 turvapaikanhakijan vastaanottamiselle Välimeren EU-maista (Valtioneuvoston päätökset SM/2022/94 ja SM/2022/86). Euroopan komissio tukee siirtoihin osallistuvia jäsenvaltioita turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) kautta (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1147, 20 artikla).

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	42 828 000
2022 tilinpäätös	35 150 000
2021 tilinpäätös	1 300 000

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 70 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu todistajansuojeluohjelman mukaisista sopeutumisavustuksista.

2023 II lisätalousarvio	70 000
2023 I lisätalousarvio	440 000
2023 talousarvio	480 000
2022 tilinpäätös	580 000
2021 tilinpäätös	1 951 000

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 21 778 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 20 848 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 930 000 euroa korkean tason vierailun kustannuksista.

2023 II lisätalousarvio	21 778 000
2023 I lisätalousarvio	2 477 000
2023 talousarvio	863 666 000
2022 tilinpäätös	828 938 000
2021 tilinpäätös	838 534 000

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 478 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 300 000 euroa aiheutuu Natoon liittymisestä ja 1 178 000 euroa palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	1 478 000
2023 talousarvio	45 412 000
2022 tilinpäätös	46 819 000
2021 tilinpäätös	43 895 000

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 6 986 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 6 477 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 509 000 euroa korkean tason valtiovierailun Rajavartiolaitokselle aiheuttamista ylimääräisistä kuluista.

2023 II lisätalousarvio	6 986 000
2023 talousarvio	305 044 000
2022 tilinpäätös	302 516 000
2021 tilinpäätös	285 033 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 39 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	39 000
2023 I lisätalousarvio	500 000
2023 talousarvio	4 507 000
2022 tilinpäätös	24 236 000
2021 tilinpäätös	19 557 000

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 461 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 452 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 9 000 euroa siirrosta momentilta 24.01.01 ulkoministeriön konsulipalvelun avustavien tehtävien hoitamiseen.

2023 II lisätalousarvio	1 461 000
2023 I lisätalousarvio	350 000
2023 talousarvio	70 428 000
2022 tilinpäätös	69 367 000
2021 tilinpäätös	60 198 000

03. Pelastusopiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 267 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	267 000
2023 talousarvio	18 026 000

40. Maahanmuutto*01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 2 930 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 5 100 000 euroa maailmanluokan automaatiota hyödyntävä digitaalinen infrastruktuuri osaajien maahanmuuton tueksi -investointikokonaisuuteen (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 300 000 euroa aiheutuu Maahanmuuton digitaalinen infrastruktuuri -hankkeen (RRF pilari3) momentilta 24.01.01 peruutetun rahoituksen uudelleenbudjetoinnista ja 1 630 000 euroa palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	2 930 000
2023 talousarvio	64 865 000
2022 tilinpäätös	75 786 000
2021 tilinpäätös	70 822 000

63. Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 25 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu päivitetystä maahanmuuton olettamista.

2023 II lisätalousarvio	25 600 000
2023 talousarvio	87 158 000
2022 tilinpäätös	66 124 963
2021 tilinpäätös	15 590 955

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustuspolitiikka ja hallinto

01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 549 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 1 013 000 euroa siirtona momentille 24.01.01 määräaikaisten erityisasiantuntijoiden tehtävien rahoituksesta Suomen erityisedustustossa Natossa (NAE) ja lisäyksenä 464 000 euroa palkkausten tarkistuksista johtuen.

2023 II lisätalousarvio	-549 000
2023 talousarvio	17 461 000
2022 tilinpäätös	16 586 000
2021 tilinpäätös	16 515 000

29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 240 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tasomuutoksesta.

2023 II lisätalousarvio	-240 000 000
2023 talousarvio	923 794 000
2022 tilinpäätös	359 156 234
2021 tilinpäätös	320 091 150

66. Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 30 000 000 euroa.

Selvitysosa: Peruutettu määräraha budjetoidaan uudelleen momentille 27.10.18. Uudelleenbudjetoitavalla määrärahalla tuetaan Ukrainaa eikä sen käyttötarkoitus muutu.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	24 445 000
2022 tilinpäätös	30 000 000

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 133 263 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään 2 100 000 euroa palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen Puolustusvoimien toiminnallisiin tarpeisiin perustuen tai puolustusministeriön määräämäksi siirtymäajaksi puolustushallinnon rakennemuutoksen henkilöstöjärjestelyihin liittyvistä syistä tai muihin puolustushallinnon vastaaviin tarpeisiin perustuen

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2023 saa tehdä Puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtion talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2023—2028 enintään 143 471 000 euroa (Vuoden 2023 toimintamenojen tilausvaltuus).

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 9 338 000 euroa Ukrainalle annettavan tuen kustannuksista, 400 000 euroa Nato-huippukokouksesta aiheutuneista kustannuksista, 1 925 000 euroa HW320-koneen vaurioitumisen kustannuksista, 30 831 000 euroa palkkausten tarkistuksista, 61 727 000 euroa vuoden 2022 toteutuneen indeksikehityksen mukaisesta tarkistuksesta, 1 533 000 euroa vuoden 2022 valuuttakurssitappioista ja 30 509 000 euroa siirtona momentilta 27.10.18 sekä vähennyksenä 3 000 000 euroa Ilmavoimien tukikohtien kehittämisen menoaajoitusmuutoksesta vuodelle 2025.

Määräraha palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen kohdennetaan momentin sisäisesti muista toimintamenoista.

Tilausvaltuuksien muutostarve aiheutuu HW320-koneen onnettomuudesta johtuvista HW-kaluston huolto- ja korjaustoimenpiteistä vuosina 2024—2025, materiaalin ylläpitosopimusten muutoksista vuosina 2024—2025 sekä toteutettavien hankkeiden vuosien 2023—2027 rahoitus- ja menoaajoitusmuutoksista. Tilausvaltuuksien muutokset toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Valtuustaulukko muuttuu tilausvaluusmuutosten johdosta seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Vanhat tilausvaluudet						
Vuoden 2020 toimintamenojen tilausvaluus	6 192	9 790				15 982
Kunnossapidon kumppanuus 2020 (Millog 2020) -tilausvaluus	126 092	125 692	125 692	125 692	251 384	754 552
Vuoden 2021 toimintamenojen tilausvaluus	42 190	12 400	12 205	3 500		70 295
Vuoden 2022 toimintamenojen tilausvaluus	106 464	41 074	13 122	6 470	2 183	169 313
Vanhat tilausvaluudet yhteensä	280 938	188 956	151 019	135 662	253 567	1 010 142
Uusi tilausvaluus						
Vuoden 2023 toimintamenojen tilausvaluus	50	101 539	26 913	7 164	7 805	143 471
Uusi tilausvaluus yhteensä	50	101 539	26 913	7 164	7 805	143 471
Valtuudet yhteensä	280 988	290 495	177 932	142 826	261 372	1 153 613
2023 II lisätalousarvio						133 263 000
2023 I lisätalousarvio						1 730 000
2023 talousarvio						2 118 298 000
2022 tilinpäätös						2 152 420 000
2021 tilinpäätös						1 960 070 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään lisäystä 304 391 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaluuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 279 440 000 euroa.

Valtuudet

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuonna 2023 Puolustusvoimat saa tehdä Ukrainaan luovutetun materiaalsen suorituskyvyn korvaushankintoihin liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua lisätalousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2023—2028 enintään 1 355 440 000 euroa (Ukrainan materiaalituen korvaushankinnat 2023 -tilausvaluus, UKR 2023).

Momentin perusteluja muutetaan siten, että

1) Vuonna 2023 saa tehdä sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn parantamiseksi Puolustusvoimien materiaaliseen kehittämiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2021—2031 enintään 826 524 000 euroa (Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2023 -tilausvaltuus PVKEH 2023).

2) Laivue 2020 -tilausvaltuuden enimmäismäärää kasvatetaan 230 008 000 euroa tilausvaltuuden maksatusaikaa muuttamatta siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2018—2028 enintään 982 646 000 euroa.

3) Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2020 (PVKEH 2020) -tilausvaltuuden enimmäismäärää vähennetään 1 000 000 euroa tilausvaltuuden maksatusaikaa muuttamatta siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2020—2027 enintään 21 240 000 euroa.

4) Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2021 (PVKEH 2021) -tilausvaltuuden enimmäismäärää lisätään 44 580 000 euroa tilausvaltuuden maksatusaikaa muuttamatta siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2021—2028 enintään 580 028 000 euroa.

5) Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2022 (PVKEH 2022) -tilausvaltuuden enimmäismäärää vähennetään 75 693 000 euroa tilausvaltuuden maksatusaikaa muuttamatta siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2022—2028 enintään 262 442 000 euroa.

6) Puolustuskyvyn parantaminen 2022 (PVPAR 2022) -tilausvaltuus enimmäismäärää vähennetään 4 570 000 euroa tilausvaltuuden maksatusaikaa muuttamatta siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2022—2027 enintään 1 734 130 000 euroa.

Vuoden 2019 talousarviossa myönnetystä viisivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 39 037 000 euroa ja vuosien talousarviossa 2020, 2021 ja 2022 viisivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 230 008 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 37 552 000 euroa vuoden 2022 toteutuneen indeksikehityksen mukaisesta kustannustasotarkistuksesta, 7 595 000 euroa vuoden 2022 valuuttakurssitappioista, 30 000 000 euroa momentilta 27.01.66 peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista ja 285 000 euroa siirtona momentilta 27.10.50 kattamaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ammunnoissaan tarvitsemia patruunoita sekä vähennyksenä 9 577 000 euroa johtuen PVKEH 2021 -tilausvaltuuden maksatusten siirrosta ja 30 509 000 euroa siirtona momentille 27.10.01 kattamaan kustannusnousun vaikutuksia.

Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 230 008 000 euroa PVKEH 2018 -tilausvaltuudelta vuosilta 2020, 2021 ja 2022 peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointina Laivue 2020 -tilausvaltuuteen vuodelle 2023. Laivue 2020 -hankkeen kokonaisrahoitus ei muutu. Vuoden 2023 talousarviossa on perustettu Laivue 2020 -tilausvaltuus, johon Laivue 2020 -hankkeen rahoitus siirretään PVKEH 2018 -tilausvaltuudelta.

Lisäksi määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 39 037 000 euroa Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2012, 2014, 2015, 2016 ja 2017 -tilausvaltuuksien peruutetun

määrärahan budjetointina PVKEH 2023 -tilausvaltuuteen vuodelle 2023. Edellisillä tilausvaltuuksilla solmittujen sopimusten menoja siirrytään vuodelta 2023 eteenpäin.

UKR 2023 -tilausvaltuuteen ehdotetaan uutta valtuutta 579 464 000 euroa sekä aikaisemmin lisätalousarviossa Puolustusvoimien Ukrainaan luovutetun materiaallisen suorituskyvyn korvaushankintoihin myönnettyjen PVKEH 2022- ja PVKEH 2023 -tilausvaltuuksien siirtoa valtuudelle 775 976 000 euroa.

PVKEH 2023 -tilausvaltuuden kokonaismäärää on vähennetty 434 726 000 euroa, jossa on huomioitu vähennyksenä 701 963 000 euroa johtuen siirrosta Ukrainan materiaalituki 2023 -tilausvaltuuteen. Valtuudessa on huomioitu lisäyksenä 250 567 000 euroa Puolustusvoimien kehittämissohjelman hankkeeseen, jonka sopimus on tarkoituksenmukaista solmia vuonna 2023.

PVKEH 2020 -tilausvaltuuden vuoden 2023 vuosiosuutta on vähennetty 1 000 000 euroa johtuen määrärahan siirrosta muihin puolustusmateriaalihankintoihin. Määrärahalla tehtävät hankinnat eivät edellytä valtuuden käyttöä.

PVKEH 2021 -tilausvaltuuden vuoden 2023 vuosiosuutta on vähennetty 9 997 000 euroa johtuen maksatusten siirrosta vuosille 2024—2027. Tilausvaltuuden enimmäismäärää on kasvatettu 44 580 000 euroa johtuen hankkeiden rahoitusmuutoksista.

PVKEH 2022 -tilausvaltuuden vuoden 2023 vuosiosuutta on vähennetty 1 680 000 euroa johtuen määrärahan siirrosta muihin puolustusmateriaalihankintoihin. Määrärahalla tehtävät hankinnat eivät edellytä valtuuden käyttöä. Tilausvaltuuden enimmäismäärää on vähennetty 75 693 000 euroa johtuen siirrosta Ukrainan materiaalituki 2023 -tilausvaltuuteen.

PVPAR 2022 -tilausvaltuuden enimmäismäärää on vähennetty 4 570 000 euroa johtuen kohdentamisesta momentille 27.10.01 Ilmavoimien tukikohtarakentamisen kuluihin.

Valtuustaulukko muuttuu tilausvaltuusmuutosten johdosta seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2017) -tilausvaltuus	35 287	20 087	32 684			88 058
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018) -tilausvaltuus	40 900	35 220	29 500	230		105 850
Laivue 2020 -tilausvaltuus	469 278	241 500	172 648	55 395	43 825	982 646
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2020) -tilausvaltuus	6 680	6 970	2 065	4 920	605	21 240

**Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot
(1 000 euroa)**

	2023	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2021) -tilaus- valtuus	223 642	193 651	63 075	53 933	45 727	580 028
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2022) -tilaus- valtuus	49 044	49 298	47 070	66 550	50 480	262 442
Puolustuskyvyn parantaminen (PVPAR 2022) -tilausvaltuus	655 700	330 215	287 850	205 115	255 250	1 734 130
Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	1 480 531	876 941	634 892	386 143	395 887	3 774 394
Uudet tilausvaltuudet						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2023) -tilaus- valtuus	115 087	129 217	134 420	124 120	323 680	826 524
Ukrainan materiaalituen korvaus- hankinnat 2023 (UKR 2023) -tilaus- valtuus	41 214	258 562	225 400	276 082	554 182	1 355 440
Uudet tilausvaltuudet yhteensä	156 301	387 779	359 820	400 202	877 862	2 181 964
Valtuudet yhteensä	1 636 832	1 264 720	994 712	786 345	1 273 749	5 956 358

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	304 391 000
2023 I lisätalousarvio	41 564 000
2023 talousarvio	1 580 565 000
2022 tilinpäätös	1 289 500 000
2021 tilinpäätös	504 311 000

19. Monitoimihävittäjien hankinta (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään lisäystä 12 256 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 28 406 000 euroa Monitoimihävittäjien hankinnan muuhun rahoitukseen tehdystä ostovoimatarkistuksesta, joka kohdentuu vuoden 2022 siirtomäärärahaan, sekä vähennyksenä 16 150 000 euroa hankinnan menojen maksuaikataulun mukaisena muutoksena, jota vastaava määräraha budjetoidaan vuodelle 2024.

2023 II lisätalousarvio	12 256 000
2023 talousarvio	1 405 697 000
2022 tilinpäätös	330 028 000
2021 tilinpäätös	1 479 000 000

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentilta vähennetään 285 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 27.10.18, jolla mahdollistetaan Puolustusvoimien aseiden ja ampumatarvikkeiden käyttö Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämässä koulutuksessa.

2023 II lisätalousarvio	-285 000
2023 talousarvio	8 215 000
2022 tilinpäätös	7 158 734
2021 tilinpäätös	4 708 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta*20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 3 547 000 euroa.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	4 352 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	942 000
04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	3 850 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	6 502 000
06.	EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	373 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	5 234 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	17 540 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	704 000
12.	EUNAVFOR MED Irini, Välimeren operaation menot	297 000
13.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	6 400 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	9 789 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	1 667 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	548 000
19.	Naton Irakin koulutusoperaation menot (NMI)	504 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	8 833 000
Yhteensä		67 535 000

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vuoden 2022 toteutuneen indeksikehityksen mukaisesta kustannusarvioituksesta.

Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	-1 300 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	-1 800 000
04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	+3 600 000

Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)

05.	Irakin koulutusoperaation menot	-800 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	-4 776 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	+450 000
13.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	+2 400 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	-1 500 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	+300 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	+6 973 000
Yhteensä		+3 547 000
2023 II lisätalousarvio		3 547 000
2023 I lisätalousarvio		—
2023 talousarvio		63 988 000
2022 tilinpäätös		67 178 000
2021 tilinpäätös		58 023 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 465 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 105 000 euroa aiheutuu siirrosta momentilta 28.10.03 tulorekisterihankkeen ohjaukseen, 67 000 euroa siirrosta momentilta 24.01.01 ulkoministeriöstä siirtyneen erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin ja 1 293 000 euroa palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	1 465 000
2023 talousarvio	35 579 000
2022 tilinpäätös	36 400 000
2021 tilinpäätös	33 824 000

29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 12 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarkentuneesta arvonlisäveromenojen arviosta ja etenkin Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen toimintamenojen kasvuun liittyvistä arvonlisäveromenoista.

2023 II lisätalousarvio	12 000 000
2023 talousarvio	155 000 000
2022 tilinpäätös	150 607 538
2021 tilinpäätös	146 826 095

10. Verotus ja tulli

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 13 668 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 10 275 000 euroa palkkausten tarkistuksista, 1 360 000 euroa kansainvälisen tuloverotuksen uudistamisesta,

890 000 euroa kiinteistöveromuutosten kustannuksista, 730 000 euroa automaattisen päätöksen-
teon lisämenoista, 315 000 euroa digitaalisen palveluväylän käyttöönoton menoista ja 120 000
euroa kaivosmineraaliveron käyttöönottohankkeen menoista sekä vähennyksenä 22 000 euroa
siirtona momentille 28.10.03 vuokrankorotuksen kompensatioon.

2023 II lisätalousarvio	13 668 000
2023 I lisätalousarvio	960 000
2023 talousarvio	397 079 000
2022 tilinpäätös	410 681 000
2021 tilinpäätös	432 710 000

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 198 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	4 198 000
2023 I lisätalousarvio	2 316 000
2023 talousarvio	193 593 000
2022 tilinpäätös	193 323 000
2021 tilinpäätös	195 176 000

03. Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 117 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 200 000 euroa palk-
kausten tarkistuksista ja 22 000 euroa siirtona momentilta 28.10.01 vuokrankorotuksen kompen-
saatioon sekä vähennyksenä 105 000 euroa siirtona momentille 28.01.01 positiivisen luottotieto-
rekisterin toteutukseen.

2023 II lisätalousarvio	117 000
2023 talousarvio	36 808 000
2022 tilinpäätös	32 425 000
2021 tilinpäätös	17 875 000

63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu aiempien verovuosien huojennuspalautuksista, joita suoriteta-
taan vuonna 2023 aiemmin arvioitua enemmän.

2023 II lisätalousarvio	2 300 000
2023 I lisätalousarvio	1 800 000
2023 talousarvio	2 000 000
2022 tilinpäätös	3 663 307
2021 tilinpäätös	5 190 803

95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu korkokannan muutoksiin liittyvästä tarkentuneesta ennusteesta.

2023 II lisätalousarvio	3 000 000
2023 talousarvio	18 500 000
2022 tilinpäätös	18 812 177
2021 tilinpäätös	22 010 492

97. Autoveron vientipalautus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu hakemusmäärien kasvusta ja tarkentuneesta ennusteesta.

2023 II lisätalousarvio	10 000 000
2023 talousarvio	10 000 000
2022 tilinpäätös	11 314 849
2021 tilinpäätös	8 733 677

20. Palvelut valtioyhteisölle*01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 769 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	769 000
2023 I lisätalousarvio	9 236 000
2023 talousarvio	36 579 000
2022 tilinpäätös	42 426 000
2021 tilinpäätös	42 392 000

*88. Senaatti-konsernin liikelaitokset**5. Suostumukset*

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Senaatti-kiinteistöt -liikelaitos oikeutetaan siirtämään omistajahallinnastaan valtiovarainministeriölle ja valtiovarainministeriö siirtämään edelleen työ- ja elinkeinoministeriölle Espoon kaupungin Otaniemen kaupunginosassa sijaitseva kiinteistö 49-10-19-4 sillä sijaitsevina rakennuksineen yhteensä arvoltaan enintään 43 milj. euroa. Työ- ja elinkeinoministeriö oikeutetaan luovuttamaan mainittu omaisuus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:lle vastikkeetta.

Siirto Senaatti-kiinteistöistä merkitään ensisijaisesti liikelaitoksen lainaehdoin annetun pääoman vähennykseksi ja toissijaisesti muun oman pääoman vähennykseksi. Valtioneuvosto päättää hallinnonsiirron ja luovutuksen tarkemmista ehdoista.

Selvitysosa: Suostumus koskee Senaatti-kiinteistöjen omistajahallinnassa olevan Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimuskäyttöön pääosin vuokraaman kohteen hallinnansiirtoa sekä luovuttamista Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:lle. Kohde sijaitsee osoitteessa Tietotie 3, Espoo ja tontin pinta-ala on yhteensä noin 20 000 m². Tontilla sijaitsee yksi yhteensä noin 21 500 kerrosneliön suuruinen vuonna 1997 rakennettu rakennus, jota on vuonna 2002 laajennettu. Osassa tiloista on vuokralaisena Aalto-korkeakoulusäätiö. Hallinnansiirto pienentäisi siirtoarvoa vastaavalla määrällä Senaatti-kiinteistöjen hallinnansiirtojen myötä muodostunutta velkaa valtiolle. Mikäli siirtohetkellä lainapääomaa on siirtoarvoa vähemmän, kohdennettaisiin loppuosa Senaatti-kiinteistöjen muun oman pääoman vähennykseksi. Hallinnonsiirron ja luovutuksen tarkemmista ehdoista päättää valtioneuvosto.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	—
2022 tilinpäätös	—
2021 tilinpäätös	—

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 320 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	1 320 000
2023 talousarvio	52 607 000
2022 tilinpäätös	54 961 000
2021 tilinpäätös	51 062 000

02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 104 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	104 000
2023 talousarvio	4 403 000
2022 tilinpäätös	4 132 000
2021 tilinpäätös	3 850 000

03. Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 153 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	1 153 000
2023 I lisätalousarvio	566 000
2023 talousarvio	62 731 000
2022 tilinpäätös	64 468 000
2021 tilinpäätös	56 366 000

40. Valtion alue- ja paikallishallinto*01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 1 733 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	1 733 000
2023 talousarvio	69 511 000
2022 tilinpäätös	70 143 000
2021 tilinpäätös	65 097 000

50. Eläkkeet ja korvaukset*63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 6 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu momentilta maksettavien eläkkeiden lukumäärän ennakoitua suuremmasta kasvusta vuoden 2022 lopussa.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.28.51.

2023 II lisätalousarvio	6 000 000
2023 talousarvio	317 840 000
2022 tilinpäätös	284 576 781
2021 tilinpäätös	265 046 967

70. Valtionhallinnon kehittäminen

05. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	5 100 000
2022 tilinpäätös	225 300 000
2021 tilinpäätös	74 534 000

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 30 000 000 euroa.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 30 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	30 000 000
2023 I lisätalousarvio	-1 200 000
2023 talousarvio	1 231 000
2022 tilinpäätös	58 003 000
2021 tilinpäätös	25 931 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 821 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tasoitusmäärän perusteena olevien tuloarvioiden muutoksista.

2023 II lisätalousarvio	-821 000
2023 I lisätalousarvio	-3 257 000
2023 talousarvio	202 494 000
2022 tilinpäätös	202 195 000
2021 tilinpäätös	194 916 832

34. Ahvenanmaan verotasoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 8 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 49 §:n 1 momentin mukaisen Ahvenanmaan maakunnalle palautettavan verotasoituksen tarkentuneesta arviosta.

2023 II lisätalousarvio	8 100 000
2023 I lisätalousarvio	18 451 000
2023 talousarvio	96 000 000
2022 tilinpäätös	84 800 000
2021 tilinpäätös	79 600 000

89. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus

31. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 12 720 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 5 600 000 euroa aiheutuu hallitusohjelmaan perustuvasta uudistetun vammaispalvelulain voimaantulon siirtämisestä 1.1.2025 ja 7 120 000 euroa hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen (0,7) voimaantulon siirrosta 1.1.2028.

2023 II lisätalousarvio	-12 720 000
2023 I lisätalousarvio	155 600 000
2023 talousarvio	20 634 122 000
2022 tilinpäätös	1 860 440 000

90. Kuntien tukeminen

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 21 193 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 18 947 000 euroa johtuen vuonna 2022 käyttämättä jääneiden kuntarakennelain (1698/2009) mukaisten kuntien yhdistymisavustusten palauttamisesta ja 5 045 000 euroa virheellisiin tietoihin pohjautuvien valtionosuuspäätösten oikaisusta sekä vähennyksenä 88 000 euroa johtuen valtionosuuden vuoden 2023 lopullisten laskentatekijöiden huomioon ottamisesta ja 2 711 000 euroa johtuen vuoden 2023 kotikuntaa vailla olevien kotikuntakorvausten tarkentumisesta.

2023 II lisätalousarvio	21 193 000
2023 talousarvio	2 751 900 000
2022 tilinpäätös	7 986 435 458
2021 tilinpäätös	7 700 340 026

32. *Valtionavustus kuntien kannustinjärjestelmiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen kunnille ja kuntayhtymille digitalisaatiota edistäviin hankkeisiin.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 3 500 000 euroa.

Selvitysosa: Määräraha on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia, jolla varmistetaan vuoden 2021 valtionavustushakujen perusteella myönteisen tukipäätöksen saaneiden ja käynnistyneiden hankkeiden asianmukainen loppuun saattaminen.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	3 500 000
2022 tilinpäätös	10 000 000
2021 tilinpäätös	17 000 000

92. EU ja kansainväliset järjestöt

03. *Rahoitusvakuusviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 75 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määräraha budjetoidaan nettomäärärahana.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 11.19.11.

2023 II lisätalousarvio	75 000
2023 I lisätalousarvio	38 000
2023 talousarvio	6 135 000
2022 tilinpäätös	10 259 000
2021 tilinpäätös	3 397 000

69. *Maksut Euroopan unionille* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 450 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu vuoden 2023 EU-jäsenmaksun tarkentumisesta.

2023 II lisätalousarvio	-450 000 000
2023 I lisätalousarvio	-110 000 000
2023 talousarvio	2 498 000 000
2022 tilinpäätös	2 605 000 000
2021 tilinpäätös	2 425 400 000

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 712 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	712 000
2023 talousarvio	22 077 000
2022 tilinpäätös	20 330 000
2021 tilinpäätös	18 114 000

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 707 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 537 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 170 000 euroa siirrosta momentilta 29.91.50 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman kansallisen rahoitusosuuden käyttämiseen vakinaisen henkilöstön palkkausmenoihin.

2023 II lisätalousarvio	707 000
2023 talousarvio	67 576 000
2022 tilinpäätös	64 351 000
2021 tilinpäätös	65 471 000

03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 183 000 euroa.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Kansallinen koulutuksen arviointikeskus	4 560 000
2.	Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia	5 221 000
Yhteensä		9 781 000

Selvitysosa: Lisäyksestä 83 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 100 000 euroa Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamäärärahan tasokorotuksesta.

2023 II lisätalousarvio	183 000
2023 talousarvio	9 598 000
2022 tilinpäätös	5 058 000
2021 tilinpäätös	5 222 000

04. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 13 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahasta on varattu 12 350 000 euroa jatkuvan oppimisen uudistamiseen (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

Perustelujen täydennys aiheutuu teknisen virheen korjaamisesta.

2023 II lisätalousarvio	13 000
2023 talousarvio	39 820 000
2022 tilinpäätös	33 608 487
2021 tilinpäätös	49 100 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää Erasmus-ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen kansallisten väliarvioiden kilpailutukseen ja toteutukseen.

Selvitysosa: Perusteluiden täydennys aiheutuu Erasmus-ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen kansallisten väliarvioiden kilpailutuksen ja toteutuksen rahoitustarpeesta.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	2 337 000
2022 tilinpäätös	1 807 000
2021 tilinpäätös	3 161 000

53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 9 665 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 18 665 000 euroa jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman (RRF pilari3) mukaisten menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 9 665 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia.

Määrärahan peruuttaminen kohdistuu jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmaan (RRF pila-ri3).

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	9 665 000
2023 talousarvio	13 348 000
2022 tilinpäätös	17 614 000
2021 tilinpäätös	6 210 000

10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 999 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	999 000
2023 talousarvio	40 066 000
2022 tilinpäätös	41 828 000
2021 tilinpäätös	42 260 000

30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 80 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu perusopetukseen valmistavan opetuksen määrärahatarvearvion tarkentumisesta.

2023 II lisätalousarvio	-80 000 000
2023 talousarvio	666 777 000
2022 tilinpäätös	537 422 346
2021 tilinpäätös	490 713 396

20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 154 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	154 000
2023 talousarvio	8 617 000
2022 tilinpäätös	8 503 000
2021 tilinpäätös	8 453 000

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 330 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	330 000
2023 talousarvio	11 988 000
2022 tilinpäätös	12 086 000
2021 tilinpäätös	11 970 000

02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 389 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	389 000
2023 talousarvio	23 055 000
2022 tilinpäätös	20 168 000
2021 tilinpäätös	19 935 000

03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 137 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	137 000
2023 talousarvio	4 488 000
2022 tilinpäätös	4 589 000
2021 tilinpäätös	4 431 000

04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 468 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 500 000 euroa vuokrankorotuksen peruutuksena ja lisäyksenä 32 000 euroa palkkausten tarkistuksista. Varastokirjaston uuden toimitilan vuokrasopimukseen perustuva vuokrien nousu toteutuu vuonna 2025.

2023 II lisätalousarvio	-468 000
2023 talousarvio	2 219 000
2022 tilinpäätös	1 688 000
2021 tilinpäätös	1 682 000

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 8 000 000 euroa kansallisiin tutkimusinfrastruktuureihin (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kansallisten tutkimusinfrastruktuurien (RRF pilari3) maksutusten toteutumisesta suunniteltua etupainotteisimmin.

2023 II lisätalousarvio	3 000 000
2023 talousarvio	345 575 000
2022 tilinpäätös	331 877 592
2021 tilinpäätös	307 774 286

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 442 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys johtuu jäsenmaksujen odotettua suuremmasta kasvusta.

2023 II lisätalousarvio	1 442 000
2023 talousarvio	21 453 000
2022 tilinpäätös	21 043 848
2021 tilinpäätös	20 236 704

70. Opintotuki

01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 18 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	18 000
2023 talousarvio	651 000
2022 tilinpäätös	652 000
2021 tilinpäätös	647 000

52. Opintolainojen valtioneuvoston takaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 54 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennakoitua suuremmista valtion takaajana maksettavaksi tulevasta lainamäärästä ja takausvastuuvelallisten määrästä sekä ennakoitua suuremmasta maksuvapautusten määrästä ja korkoavustusmenojen kasvusta.

2023 II lisätalousarvio	54 500 000
2023 talousarvio	132 600 000
2022 tilinpäätös	135 917 542
2021 tilinpäätös	118 464 789

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tasomuutoksesta.

2023 II lisätalousarvio	5 000 000
2023 I lisätalousarvio	-5 000 000
2023 talousarvio	35 564 000
2022 tilinpäätös	25 169 333
2021 tilinpäätös	15 983 597

59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 27 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koulumatkatukimenojen täsmentymisestä sekä HSL:n liittymisestä Waltti-lippu- ja maksujärjestelmän käyttäjäksi syksyllä 2023, jonka perusteella koulumatkakustannukset korvataan eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (465/2019) taksan mukaan koulumatkatukilain 4 §:n 2 momentin perusteella.

2023 II lisätalousarvio	27 900 000
2023 I lisätalousarvio	-10 000 000
2023 talousarvio	67 100 000
2022 tilinpäätös	56 799 327
2021 tilinpäätös	38 516 237

80. Taide ja kulttuuri*01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 145 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

29.80

81

2023 II lisätalousarvio	145 000
2023 talousarvio	4 450 000
2022 tilinpäätös	38 610 000
2021 tilinpäätös	84 174 000

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 43 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	43 000
2023 talousarvio	2 255 000
2022 tilinpäätös	2 816 000
2021 tilinpäätös	2 803 000

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 509 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	509 000
2023 talousarvio	24 548 000
2022 tilinpäätös	24 181 000
2021 tilinpäätös	22 992 000

05. Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 93 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	93 000
2023 talousarvio	5 590 000
2022 tilinpäätös	5 669 000
2021 tilinpäätös	5 510 000

06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 139 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	139 000
2023 talousarvio	7 460 000
2022 tilinpäätös	7 239 000
2021 tilinpäätös	7 357 000

50. *Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)*

Momentilta vähennetään 1 290 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu yhteisöllisten talojen ja museoiden energiakustannusten avustusten arvioitua pienemmästä tarpeesta.

2023 II lisätalousarvio	-1 290 000
2023 I lisätalousarvio	3 800 000
2023 talousarvio	24 764 000
2022 tilinpäätös	90 141 000
2021 tilinpäätös	90 008 000

51. *Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 330 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	330 000
2023 talousarvio	17 256 000
2022 tilinpäätös	16 678 428
2021 tilinpäätös	16 963 629

53. *Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 364 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Kansallisgallerian vuokra-avustuksen määrän tarkistamisesta.

2023 II lisätalousarvio	364 000
2023 talousarvio	26 749 000
2022 tilinpäätös	24 532 869
2021 tilinpäätös	23 181 622

91. Nuorisotyö

50. *Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)*

Momentilta vähennetään 170 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 29.01.02 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman kansallisen rahoitusosuuden käyttämiseen vakinaisen henkilöstön palkkausmenoihin.

2023 II lisätalousarvio	-170 000
2023 talousarvio	41 530 000
2022 tilinpäätös	36 328 067
2021 tilinpäätös	36 308 241

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja tutkimus

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 767 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 727 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 40 000 euroa on siirtoa momentilta 32.01.02 juomavesidirektiivin toimeenpanon tehtäväjärjestelyistä aiheutuviin palkkaus- ja muihin menoihin.

2023 II lisätalousarvio	767 000
2023 talousarvio	23 744 000
2022 tilinpäätös	24 148 000
2021 tilinpäätös	23 410 000

05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 837 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	1 837 000
2023 talousarvio	79 752 000
2022 tilinpäätös	82 189 000
2021 tilinpäätös	79 565 000

29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu yleisestä kustannustason noususta ja laajojen poikkihallinnollisten toimenpiteiden jaksottumisesta talousarviokaudelle.

2023 II lisätalousarvio	2 000 000
2023 talousarvio	30 652 000
2022 tilinpäätös	33 011 510
2021 tilinpäätös	27 830 279

10. Maaseudun kehittäminen

40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 4 000 000 euroa.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 6 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys ja vuoden 2022 määrärahan peruutus aiheutuvat hallitusohjelman mukaisista säästötoimenpiteistä.

Muutokset kohdistuvat kansallisesti rahoitettavien biokaasu-, lannankäsittely-, ravinnekierrätys- ja hiilensidontainvestointitukien maksamiseen osoitettuun rahoitukseen.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	-4 000 000
2023 talousarvio	139 500 000
2022 tilinpäätös	94 245 000
2021 tilinpäätös	71 500 000

41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 20 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu lainojen viitekorkojen noususta aiheutuvasta korkotuen kokonaisuuden kasvusta.

2023 II lisätalousarvio	20 000 000
2023 talousarvio	15 000 000
2022 tilinpäätös	14 550 765
2021 tilinpäätös	13 158 342

44. Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 58 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 8 539 000 euroa komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2023/1465 mukaisten tukimuotojen kansalliseen täydentämiseen.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 7 000 000 euroa EU-rahoitusta täydentävän kansallisen rahoitusosuuden lisäämisestä ja vähennyksenä 65 000 000 euroa arvioidusta aiemmin budjetoidusta käyttämättä jäävästä määrärahasta.

Perustelujen täydennys mahdollistaa määrärahan käytön maataloustuottajille Euroopan unionin varoista maksettavan kriisituen kansallisena lisäosana. Kansallinen lisärahoitus on enintään 8 539 000 euroa.

Vuoden 2022 siirtomäärärahan peruutus aiheutuu hallitusohjelman mukaisesta säästötoimenpiteestä.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	-58 000 000
2023 I lisätalousarvio	96 000 000
2022 tilinpäätös	14 730 000

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa myönnetty kolmevuotinen siirtomääräraha Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa (2014—2020) toteuttaviin kokonaan kansallisesti rahoitettuihin maaseutuyritysten energiainvestointeihin peruutetaan osana hallitusohjelman säästötoimenpiteitä.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	139 016 000
2022 tilinpäätös	212 616 000
2021 tilinpäätös	293 586 000

20. Maa- ja elintarviketalous

01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 907 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 000 000 euroa aiheutuu lintuinfluenssaepidemian hoitamisesta, 140 000 euroa siirrosta momentilta 33.01.01 juomavesidirektiivin toimeenpanoon liittyvistä kehittämistoimenpiteistä ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmään (VATI) ja 1 767 000 euroa palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	2 907 000
2023 I lisätalousarvio	2 025 000
2023 talousarvio	78 958 000
2022 tilinpäätös	85 007 000
2021 tilinpäätös	86 204 000

20. *Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 10 700 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määräraha budjetoidaan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) nojalla kunnille maksettavien korvausten osalta suoriteperustetta vastaavalla perusteella.

Selvitysosa: Lisäyksestä 7 600 000 euroa aiheutuu lintuinfluenssan torjunnan kustannuksista ja 3 100 000 euroa kunnille eläinlääkintähuoltolain (765/2009) nojalla maksettavien korvausten kasvusta.

2023 II lisätalousarvio	10 700 000
2023 talousarvio	7 929 000
2022 tilinpäätös	10 606 169
2021 tilinpäätös	10 265 448

42. *Turvepeltojen ilmastotoimet* (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 30 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu hallitusohjelman mukaisesta säästötoimenpiteestä.

2023 II lisätalousarvio	-30 000 000
2023 talousarvio	30 000 000

47. *Ruokaketjun kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää hallitusohjelman mukaisen suomalaisen puhtaan ruuan potentiaalin hyödyntämiseksi laadittavan kasvuohjelman ja kotimaisen ruuantuotannon pitkän aikavälin strategian laatimiseen ja toimeenpanoon.

Selvitysosa: Perustelujen täydennys ja määrärahan lisäys mahdollistavat määrärahan käytön hallitusohjelman mukaisen suomalaisen puhtaan ruuan potentiaalin hyödyntämiseksi laadittavan kasvuohjelman sekä kotimaisen ruuantuotannon pitkän aikavälin strategian laatimiseen ja toimeenpanoon.

2023 II lisätalousarvio	3 000 000
2023 talousarvio	2 637 000
2022 tilinpäätös	4 255 000
2021 tilinpäätös	4 269 000

40. Luonnonvaratalous*21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 149 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	149 000
2023 talousarvio	15 847 000
2022 tilinpäätös	14 511 000
2021 tilinpäätös	14 259 000

40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 315 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää Suomen ja Norjan väliseen poroaitasopimukseen perustuvan poroesteaidan rakentamiseen liittyvien lunastustoimitusmenojen ja käyttöoikeuskorvausten maksamiseen kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) mukaisesti.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu momentilta maksettavien korvausten ja muiden päätösosan mukaisten menojen ennakoitua suuremmasta määrästä.

Perustelujen täydennys mahdollistaa Suomen ja Norjan välisen poroaitasopimukseen perustuvan poroesteaidan rakentamiseen liittyvien lunastustoimitusmenojen ja käyttökorvausten maksamisen.

2023 II lisätalousarvio	315 000
2023 talousarvio	1 632 000
2022 tilinpäätös	1 856 569
2021 tilinpäätös	7 672 195

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 486 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu petoeläinten vuonna 2022 aiheuttamien porovahinkojen täysimääräisestä korvaamisesta.

2023 II lisätalousarvio	2 486 000
2023 talousarvio	8 850 000
2022 tilinpäätös	9 550 000
2021 tilinpäätös	11 250 000

46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 930 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	930 000
2023 talousarvio	45 069 000
2022 tilinpäätös	43 835 000
2021 tilinpäätös	42 421 000

64. Metsähallitus

50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 86 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	86 000
2023 talousarvio	8 610 000
2022 tilinpäätös	8 656 000
2021 tilinpäätös	8 444 000

70. Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 942 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 2 803 000 euroa huoneistotietojärjestelmään (RRF pilari2) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 139 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 803 000 euroa huoneistotietojärjestelmähankkeen (RRF pilari2) momentilta 30.01.23 käyttämättä jääneen rahoituksen uudelleenbudjetoinnista.

2023 II lisätalousarvio	1 942 000
2023 I lisätalousarvio	72 000
2023 talousarvio	46 184 000
2022 tilinpäätös	45 310 000
2021 tilinpäätös	45 262 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 506 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 536 000 euroa palkkausten tarkistuksista ja vähennyksenä 30 000 euroa siirtana momentille 23.01.01 valtioneuvoston yhteisen verkkojulkaisualustan palvelun menoihin.

2023 II lisätalousarvio	506 000
2023 I lisätalousarvio	2 700 000
2023 talousarvio	20 448 000
2022 tilinpäätös	17 914 000
2021 tilinpäätös	19 262 000

02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 309 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 184 000 euroa palkkausten tarkistuksista ja 375 000 euroa siirtana momentilta 31.10.20 merenkulun turvallisuusradiopalvelun ja hätäradioliikenteen hoitamisen vastuissa tapahtuneesta muutoksesta johtuen sekä vähennyksenä 250 000 euroa siirtana momentille 31.20.51 kyberkompetenssihankkeiden kansalliseen omarahoitukseen.

2023 II lisätalousarvio	1 309 000
2023 I lisätalousarvio	-1 015 000
2023 talousarvio	102 894 000
2022 tilinpäätös	99 262 000
2021 tilinpäätös	91 505 000

03. Väyläviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 392 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	1 392 000
2023 talousarvio	58 442 000
2022 tilinpäätös	56 606 000
2021 tilinpäätös	54 396 000

04. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 966 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	966 000
2023 talousarvio	45 198 000
2022 tilinpäätös	53 390 000
2021 tilinpäätös	47 527 000

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 810 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Verkkojen Eurooppa -välineestä (Connecting Europe Facility, CEF) Turun tunnin juna -hankkeelle myönnettyjen tukien siirtämiseen yhtiön käytettäväksi.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä määrärahasta maksettavaa pääomaa saa käyttää myös suoraan liikenne- ja viestintäministeriön omistukseen perustettavan vain Pasilan ja Keravan välisen Lentoradan suunnitteluun keskittyvän hankeyhtiön toiminnasta aiheutuvien suunnittelukustannusten kattamiseen ja toiminnan organisoinnista syntyviin sekä muihin kustannuksiin. Valtion omistusosuus perustettavassa Lentoradan suunnitteluyhtiössä on vähintään 51 prosenttia. Valtio sitoutuu pääomittamaan Lentoradan suunnitteluyhtiötä sen arvioituja suunnittelu- ja toimintakuluja vastaavasta määrästä kuitenkin enintään 25 000 000 euroa. Valtion pääomitustarve kuitenkin pienenee siitä riippuen, kuinka moni Suomi-rata Oy:n osakas haluaa jatkaa Lentoradan suunnitteluyhtiön omistajana.

Selvitysosa: Määräraha aiheutuu momentille 12.31.10 tuloutetusta CEF-tuen maksatuksesta Turun tunnin juna -hankkeelle.

CEF-rahoitusta ei lueta osaksi valtion suorittamaa pääomitusta yhtiölle. Vuonna 2020 raideliikenteen kehittämiseen välillä Helsinki—Turku myönnettiin CEF-rahoitusta 37,5 milj. euroa.

Perustettavan Lentoradan suunnitteluyhtiön tehtävänä olisi Pasilan ja Keravan välisen Lentoradan suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti. Yhtiö voisi tämän lisäksi tehdä tai teettää selvityksiä hyötyjen, haittojen ja muiden vaikutusten tunnistamiseksi Lentoradan toteuttamispäätöksen valmistelemiseksi. Nämä selvitykset voisivat sisältää sääntelyn vähimmäisvaatimukset täyttävää ratasuunnitelmaa pidemmälle meneviä selvityksiä ja tutkimuksia luotettavamman rakentamisvaihetta koskevan kustannus- ja vaikutusarvioinnin saamiseksi.

2023 II lisätalousarvio	4 810 000
2022 tilinpäätös	23 933 000
2021 tilinpäätös	6 000 000

10. Liikenne- ja viestintäverkot

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 63 255 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että liikenteenohjausyhtiöltä hankittavaan palvelusopimukseen perustuvaan palvelumaksuun saa käyttää enintään 164 672 000 euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 630 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 50 000 000 euroa Oulu—Laurila -radan peruskorjaamiseen ja 13 000 000 euroa huonokuntoisten siltojen uusimiseen ja korjaamiseen sekä vähennyksenä 375 000 euroa siirtona momentille 31.01.02 Merenkulun turvallisuusradiopalveluun ja hätäradioliikenteeseen.

Hankkeisiin Oulu—Laurila -radan peruskorjaaminen sekä huonokuntoisten siltojen uusiminen ja korjaaminen on tarkoitus hakea Verkkojen Eurooppa -ohjelman rahoitusta. EU:n rahoituksen arvioidaan olevan näiden hankkeiden nyt ehdotettavista 63 000 000 euron kustannuksista enintään 23 500 000 euroa. EU:sta saatavia tuloja arvioidaan kertyvän vuosina 2023—2025 ja ne otetaan huomioon momentin 12.31.10 tuloarviossa. Mikäli EU:lta saatavat tulot jäävät arvioitua pienemmiksi katetaan ne liikenne- ja viestintäministeriön määrärahoista.

Lisäyksestä 630 000 euroa on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia Haukivesi—Kolovesi -alueen mittauksiin, jotta alueen merikartat saadaan ajantasaiseksi.

Liikenteenohjauspalveluiden ostojen enintään erää vähennetään 375 000 eurolla. Vähennys aiheutuu siitä, että Merenkulun turvallisuusradiopalvelun ja hätäradioliikenteen määräraha siirretään Väylävirastolta Liikenne- ja viestintävirastolle.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	63 255 000
2023 I lisätalousarvio	140 000
2023 talousarvio	1 314 806 000
2022 tilinpäätös	1 460 567 000
2021 tilinpäätös	1 434 554 000

30. Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 053 000 euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 2 053 000 euroa.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

Mellunmäki—Tikkurila—Aviapolis—lentoasema	1 880 000
Turun raitiotie	2 580 000
Lähijunaliikennealueen varikot	1 973 000
Länsi-Helsingin raitiotiet (ml. Vihdintien pikaraitiotie)	11 250 000
Tampereen raitiotie 2. vaihe	5 400 000
Viikki—Malmi pikaraitiotie	1 500 000
Sahansaarenkadun tieyhteys Kemin biotuotetehtaalle	2 000 000
Yhteensä	26 583 000

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia, mistä 1 080 000 euroa on hankkeelle Turun raitiotie ja 973 000 euroa hankkeelle Lähijunaliikenteen varikot.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	2 053 000
2023 talousarvio	24 530 000
2022 tilinpäätös	43 451 000
2021 tilinpäätös	67 658 000

31. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 13 353 000 euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärarahasta peruutetaan 13 353 000 euroa.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ja kuntien joukkoliikennehankkeet	17 103 000
Finavian lentoasemaverkoston ulkopuoliset lentoasemat ja lentopaikat	900 000
Yksityistieavustukset ja tiekuntien neuvonnasta aiheutuvat kulutusmenot	13 000 000
Yksityistieavustukset huoltovarmuuden ja kotimaisen puun saatavuuden varmistamiseksi	10 000 000
Yhteensä	41 003 000

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia ja aiheutuu siitä, että vuonna 2021 kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen sekä kuntien joukkoliikennehankkeisiin myönnetyn määrärahan käyttö ajoittuu osittain vuoden 2023 jälkeisille vuosille.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	13 353 000
2023 talousarvio	27 650 000
2022 tilinpäätös	74 700 000
2021 tilinpäätös	59 850 000

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 19 228 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeeseen

1) Koverharin meriväylän syventäminen liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 2 500 000 euroa

2) Vt 4 Hirvas—Rovaniemi—Vikajärvi suunnittelu liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 4 600 000 euroa

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeeseen

3) Kontiomäki—Pesiökylä -radan parantaminen liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 102 000 000 euroa

4) Espoon kaupunkirata liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 178 500 000 euroa

5) Vt 3 Hämeenkyrön ohitustie liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 69 200 000 euroa

6) Vt 5 Hurus—Hietanen tieosuuden kehittäminen liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 17 000 000 euroa

7) Vt 6 Korian kohta liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 15 500 000 euroa

8) Iisalmi—Ylivieska (sähköistys ja Iisalmen kolmioraide) liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 66 000 000 euroa

9) Kemin biotehtaan raideyhteydet, Kemin kohta liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 12 500 000 euroa

10) Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 163 000 000 euroa

11) Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku kaksoisraiteen rakentaminen liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 81 000 000 euroa

12) Hailuodon kiinteä yhteys liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 121 000 000 euroa

13) Seinäjoki—Vaasa -radan suunnittelu liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 4 200 000 euroa.

Lisäksi hankkeen 4) tarkistetusta 178 500 000 euron valtuudesta 41 000 000 euron valtuuden käytön edellytyksenä on, että Espoon kaupunki ja Kirkkonummen kunta ovat päättäneet sitovasti Rantaradan varrelle kaavoitettavan lähijunaliiikenteen varikon sijainnista viimeistään vuoden 2023 loppuun mennessä.

Selvitysosa: Lisäyksestä 8 200 000 euroa aiheutuu aiemmin päätettyjen hankkeiden valtuuksien tarkistuksia vastaavista määrärahatarpeista ja 10 000 euroa Koverharin meriväylän syventäminen -hankkeesta. Lisäyksestä 11 018 000 euroa aiheutuu momentille 12.31.10 tuloutetuista CEF-tukihankkeiden maksatuksista, joita vastaavasta määrärahasta kohdennetaan 8 796 000 euroa hankkeelle Vt 9 parantaminen ja st 562 Lentokentätien liikennejärjestelyt, 1 412 000 euroa hankkeelle Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen 2. vaihe, 780 000 euroa hankkeelle Espoon kaupunkirata ja 30 000 euroa muun kehittämisen hankesuunnitteluun.

Uusien hankkeiden perusteluina esitetään:

Koverharin meriväylän syventäminen

Hankkeessa väylä syvennetään 12 metristä 14 metrin kulkusyvyYTEEN. Hankkeella varmistetaan sataman saavutettavuutta ja turvataan häiriöttömät merikuljetukset sekä sotilaalliselle liikkuvuudelle että elinkeinoelämälle.

Hankkeen kustannusarvio on 2,5 milj. euroa. (MAKU 140, 2015=100). Määrärahatarpeet kohdistuvat vuosille 2023—2025.

Vt 4 Hirvas—Rovaniemi—Vikajärvi -hankkeen suunnittelu

Vt 4 Helsinki—Utsjoki on Pohjois-Suomen tärkein tieyhteys, osa valtakunnallista päätieverkkoa sekä suunnittelukohteen osuudella TEN-T kattavaa verkkoa. Hankkeen suunnittelu koostuu yleis- ja tiesuunnitelmien laatimisesta Vt 4 Hirvas—Rovaniemi sekä Vt 4 Rovaniemi—Vikajärvi -osuuksille. Hirvas—Rovaniemi—Vikajärvi -hankkeen tavoitteena on parantaa liikenteen sujuvuutta, kestävyyttä ja taloudellista tehokkuutta sekä edistää sotilaallista liikkuvuutta.

Hankkeen kustannusarvio on 4,6 milj. euroa (MAKU 140, 2015=100). Määrärahatarpeet kohdistuvat vuosille 2024—2027.

Aiemmin päätettyjen hankkeiden valtuuksien tarkistus:

Kontiomäki—Pesiökylä -radan rakentaminen

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 21 000 000 eurolla 81 000 000 eurosta 102 000 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu hankkeen yksityiskohtaisen suunnittelun ja toteutuksen aikana täsmentyneestä urakkasisällöstä ja kustannustason noususta. Lisämäärärahatarpeet ajoittuvat vuosille 2023—2024.

Espoon kaupunkirata

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 41 000 000 eurolla 137 500 000 eurosta 178 500 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu kustannustason noususta ja sen riskiin varautumisesta ennen urakkakilpailutuksia. Lisämäärärahatarpeet ajoittuvat vuosille 2026—2028.

Vt 3 Hämeenkyrön ohitustie

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 1 700 000 eurolla 67 500 000 eurosta 69 200 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu kustannustason noususta. Lisämäärärahatarpeet ajoittuvat vuosille 2023—2024.

Vt 5 Hurus—Hietanen tieosuuden kehittäminen

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 4 700 000 eurolla 12 300 000 eurosta 17 000 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu kustannusarvion täsmentymisestä rakennussuunnittelussa. Lisämäärärahatarve ajoittuu vuodelle 2024.

Vt 6 Korian kohta

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 3 500 000 eurolla 12 000 000 eurosta 15 500 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu kustannustason noususta. Lisämäärärahatarpeet ajoittuvat vuosille 2024—2025.

Iisalmi—Ylivieska (sähköistys ja Iisalmen kolmioraide)

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 2 000 000 eurolla 64 000 000 eurosta 66 000 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu rakentamisen kustannusten noususta. Lisämäärärahatarpeet ajoittuvat vuosille 2023—2024.

Kemin biotuotetehtaan raideyhteydet, Kemin kohta

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 500 000 eurolla 12 000 000 eurosta 12 500 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu suunnitelmien tarkentumisesta hankkeen aikana sekä aikataulujen viivästyisestä syntyneistä lisäkustannuksista.

Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1.vaihe

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 8 000 000 eurolla 155 000 000 eurosta 163 000 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu kustannusten noususta. Lisämäärärahan tarve ajoittuu vuodelle 2024.

Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku kaksoisraiteen rakentaminen

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 27 000 000 eurolla 54 000 000 eurosta 81 000 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu kustannustason noususta sekä hankkeen urakoiden sisältöjen tarkentumisesta rakentamissuunnittelun edetessä. Lisämäärärahan tarve ajoittuu vuosille 2024—2026.

Hailuodon kiinteä yhteys

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 15 000 000 eurolla 106 000 000 eurosta 121 000 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu siitä, että hankkeen vesiluvasta on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen, mikä on viivästyttänyt rakentamistöiden aloitusta ja allianssin toteutusvaiheeseen siirtymistä ja nostanut kustannuksia. Lisämäärärahan tarve ajoittuu vuodelle 2025.

Seinäjoki—Vaasa -radan suunnittelu

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 800 000 eurolla 3 400 000 eurosta 4 200 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu hankkeen alkuperäisestä laajemmasta suunnittelutarpeesta, aikataulun venymisestä ja hankearvioinnin päivittämistarpeesta. Lisämäärärahatarpeet ajoittuvat vuosille 2023—2024.

2023 II lisätalousarvio	19 228 000
2023 I lisätalousarvio	7 154 000
2023 talousarvio	414 700 000
2022 tilinpäätös	458 176 000
2021 tilinpäätös	451 248 000

20. Liikenteen ja viestinnän palvelut

50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia ja aiheutuu siitä, että vuonna 2021 myönnetyn määrärahan käyttö ajoittuu osittain vuoden 2023 jälkeisille vuosille.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	300 000
2023 talousarvio	16 950 000
2022 tilinpäätös	23 221 000
2021 tilinpäätös	5 050 000

51. Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 650 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Saimaan alueen luotsaukseen myönnettyä määrärahaa saa käyttää luotsauslain (561/2023) mukaisesti luotsauksen hintatukeen ja luotsausvalmiuden ylläpidosta luotsausyhtiölle aiheutuviin välttämättömiin kustannuksiin. Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös pienten ja keskisuurten yritysten kyberkompetenssihankkeiden kansalliseen omarahoitukseen sekä lain 971/2017 mukaisiin tukiihin.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 400 000 euroa.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

Hankintatuki vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeville kuorma-autoille	1 000 000
Hankintatuki vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeville pakettiautoille	1 500 000
Hankintatuki vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeville henkilöautoille	400 000
Sanomalehtien määräaikainen jakelutuki	15 000 000
Tieliikenteen turvallisuustoiminta	9 100 000
Rautatieliikenteen ammattikoulutus	841 000
Saimaan alueen luotsauksen hintatuki ja tuki luotsauskaluston ylläpitoon	700 000

Käyttösuunnitelma (euroa)

Venäjälle asetetuista pakotteista aiheutuneiden kustannusten kattaminen rautatiealalla toimiville yrityksille	283 000
Tiedonvälityksen ja uutisjulkaisujen tuki	7 000 000
Kansallinen omarahoitussuosus pk-yritysten kyberkompetenssihankkeisiin	250 000
Yhteensä	36 074 000

Selvitysosa: Lisäyksestä 400 000 euroa on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia, jotta jo haettuja henkilöautojen hankinta- ja muuntotukia voidaan maksaa vuosina 2024—2026. Lisäyksestä 250 000 euroa aiheutuu siirrosta momentilta 31.01.02 pienten ja keskisuurten yritysten kyberkompetenssihankkeiden valtionavustuksina maksettavaan kansalliseen omarahoitukseen.

Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta.

Määrärahan lisäyksen ja momentin perustelujen täydentämisen johdosta käyttösuunnitelmaan on lisätty kohdat hankintatuki vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeville henkilöautoille ja kansallinen omarahoitussuosus pk-yritysten kyberkompetenssihankkeille. Lisäksi käyttösuunnitelmaa on muutettu siten, että kuorma-autojen ja pakettiautojen hankintatukea voidaan myöntää vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeville kuorma- ja pakettiautoille sekä lisäksi siten, että käyttösuunnitelman kohtaa Saimaan alueen luotsauksen hintatuesta on täydennetty tuella luotsauskaluston ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin luotsauslain (561/2023) mukaisesti.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	650 000
2023 I lisätalousarvio	7 283 000
2023 talousarvio	28 141 000
2022 tilinpäätös	44 012 000
2021 tilinpäätös	98 760 000

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 417 000 euroa.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 2 490 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 350 000 euroa siirtona momentilta 32.01.03 TE-palvelu-uudistuksen muutokuluihin, 1 000 000 euroa siirtona momentilta 32.01.10 tietohallintokuluihin, 67 000 euroa siirtona momentilta 24.01.01 erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin ja 1 016 000 euroa palkkausten tarkistuksista johtuen sekä vähennyksenä 16 000 euroa siirtona momentille 24.01.01 erityisasiantuntijoiden palkkausmenoihin.

Määrärahan peruuttamisesta 111 000 euroa kohdistuu energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1), 200 000 euroa investointeihin uuteen energiateknologiaan (RRF pilari1), 321 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRF pilari1), 55 000 euroa teollisuuden prosessien suoraan sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1) sekä 1 803 000 euroa jatkuvan oppimisen uudistukseen (RRF pilari3) varattuun määrärahaan. Peruuttaminen johtuu määrärahatarpeen siirtymisestä vuodelle 2024.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	2 417 000
2023 talousarvio	36 830 000
2022 tilinpäätös	39 436 000
2021 tilinpäätös	38 401 000

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 7 493 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 105 000 euroa siirtona momentilta 32.30.51 Perhevapaalta töihin -hankkeen kuluihin, 400 000 euroa siirtona momentilta 32.01.03 TE-palvelu-uudistuksen muutokuluihin ja 6 178 000 euroa palkkausten tar-

kistuksista sekä vähennyksenä 40 000 euroa siirtona momentille 30.01.01 juomavesidirektiivin toimeenpanoon ja 150 000 euroa siirtona momentille 32.01.03 Väliinpuotoajat työmarkkinoilla Etelä-Savossa -hankkeen kuluihin.

2023 II lisätalousarvio	7 493 000
2023 I lisätalousarvio	200 000
2023 talousarvio	209 985 000
2022 tilinpäätös	201 180 000
2021 tilinpäätös	188 670 000

03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 7 298 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 150 000 euroa siirtona momentilta 32.01.02 Väliinpuotoajat työmarkkinoilla Etelä-Savossa -hankkeen kuluihin ja 7 898 000 euroa palkkausten tarkistuksista sekä vähennyksenä 400 000 euroa siirtona momentille 32.01.02 ja 350 000 euroa siirtona momentille 32.01.01 TE-palvelu-uudistuksen muutoskuluihin.

2023 II lisätalousarvio	7 298 000
2023 I lisätalousarvio	4 359 000
2023 talousarvio	278 769 000
2022 tilinpäätös	270 625 000
2021 tilinpäätös	210 516 000

04. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 759 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	759 000
2023 talousarvio	31 641 000
2022 tilinpäätös	33 773 000
2021 tilinpäätös	33 347 000

05. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 151 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 427 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 1 724 000 euroa Business Finland Oy:n palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	2 151 000
2023 talousarvio	102 347 000
2022 tilinpäätös	112 446 000
2021 tilinpäätös	107 268 000

06. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 546 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	546 000
2023 talousarvio	19 300 000
2022 tilinpäätös	19 096 000
2021 tilinpäätös	18 460 000

07. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 1 125 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu yhtenäispatenttijärjestelmän voimaantulon siirtymisestä 1.6.2023.

2023 II lisätalousarvio	-1 125 000
2023 talousarvio	10 961 000
2022 tilinpäätös	10 236 000
2021 tilinpäätös	6 227 112

08. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 541 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	541 000
2023 talousarvio	22 760 000
2022 tilinpäätös	22 865 000
2021 tilinpäätös	21 706 000

09. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 224 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 650 000 euroa takautuvasti maksettavasta väliaikaisesta sähköhyvityksestä annetun lain (275/2023) mukaisten hakemusten, y-tunnusasiakkaat mukaan lukien, käsittelyyn liittyviin henkilöstö- ja tietojärjestelmäkustannuksiin sekä muihin lain mukaisiin toimeenpanon kustannuksiin.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	224 000
2023 I lisätalousarvio	730 000
2023 talousarvio	9 133 000
2022 tilinpäätös	8 659 000
2021 tilinpäätös	8 076 000

10. Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siirrosta momentille 32.01.01 tietohallintokuluihin.

2023 II lisätalousarvio	-1 000 000
2023 I lisätalousarvio	4 000 000
2023 talousarvio	40 500 000
2022 tilinpäätös	37 880 000
2021 tilinpäätös	21 200 000

20. Uudistuminen ja vähähiilisyys*40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 23 800 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2023 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 491 961 000 eurolla.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta 9 300 000 euroa on varattu innovatiivisten kasvuyritysten tukemiseen (RRF pilari3), 1 900 000 euroa terveys- ja hyvinvointiteknologioihin ja osaamiseen (RRF pilari3) sekä 300 000 euroa matkailualan kestävän ja digitaalisen kasvun tukemiseen (RRF pilari3).

Selvitysosa: Lisäyksestä 20 000 000 euroa aiheutuu tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemisen maksatusten tarkistuksesta sekä 3 000 000 euroa innovatiivisten kasvuyritysten tukemiseen (RRF pilari3), 700 000 euroa terveys- ja hyvinvointiteknologioihin ja osaamiseen (RRF pilari3) ja 100 000 euroa matkailualan kestävän ja digitaalisen kasvun tukemiseen (RRF pilari3) varatun määrärahan maksatusten tarkistuksesta.

Valtuuden lisäys 20 000 000 euroa aiheutuu yritysvetoisen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan sekä kiertotalouden ja toimialojen kasvun tukemisesta.

2023 II lisätalousarvio	23 800 000
2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	465 488 000
2022 tilinpäätös	309 334 374
2021 tilinpäätös	458 077 628

41. Energiatuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 264 414 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2023 saa tehdä uusia sitoumuksia enintään 228 600 000 eurolla.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 1 767 000 euroa energiateknologian uusiin investointeihin (RRF pilari1), 5 000 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämisen (RRF pilari1) ja 2 049 000 euroa teollisuuden prosessien suora sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1).

Selvitysosa: Vähennyksestä 5 450 000 euroa ja valtuuden alentaminen 54 500 000 eurolla aiheutuvat vastaavasta lisäyksestä REPowerEU-ohjelmaan.

Vähennyksestä 61 740 000 euroa aiheutuu energianinfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1), 59 973 000 euroa energiateknologian uusiin investointeihin (RRF pilari1), 45 800 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämisen (RRF pilari1) ja 16 951 000 euroa teollisuuden prosessien suora sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1) varatun määrärahan maksatusten tarkistuksina sekä 74 500 000 euroa maksatusten tarkistuksina.

2023 II lisätalousarvio	-264 414 000
2023 talousarvio	364 090 000
2022 tilinpäätös	30 787 456
2021 tilinpäätös	30 690 127

43. Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 30 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu maksatusten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	-30 000 000
2023 talousarvio	150 000 000
2022 tilinpäätös	63 271 972

48. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 50 245 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu sähkön markkinahinnan muutoksesta.

2023 II lisätalousarvio	50 245 000
2023 I lisätalousarvio	-45 000 000
2023 talousarvio	135 406 000
2022 tilinpäätös	1 616 071
2021 tilinpäätös	201 023 765

83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 40 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu maksatusarvioiden tarkentumisesta.

2023 II lisätalousarvio	40 000 000
2023 talousarvio	157 160 000
2022 tilinpäätös	121 984 825
2021 tilinpäätös	135 851 800

88. *Pääomasijoitus Ilmastorahasto Oy:lle* (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 100 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu Ilmastorahaston pääomittamisen poistosta.

2023 II lisätalousarvio	-100 000 000
2023 talousarvio	100 000 000
2022 tilinpäätös	—

30. Työllisyys ja yrittäjyys

32. *Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen* (siirtomääräraha 2 v)

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan peruuttaminen kohdentuu ohjaamojen monialaisuuden vahvistamiseen (RRF pilari3) varattuun määrärahaan. Peruuttaminen johtuu määrärahatarpeen siirtymisestä vuodelle 2024.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta määrärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2022 tilinpäätös	3 190 000
2021 tilinpäätös	3 190 000

40. *Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 221 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu maksatusten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	3 221 000
2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	8 700 000
2022 tilinpäätös	38 420 000
2021 tilinpäätös	52 100 000

51. *Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)*

Momentilta vähennetään 1 105 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siirrosta momentille 32.01.02 Perhevapaalta töihin -hankkeen kuluihin.

2023 II lisätalousarvio	-1 105 000
2023 I lisätalousarvio	-2 137 000
2023 talousarvio	220 912 000
2022 tilinpäätös	281 235 000
2021 tilinpäätös	283 571 000

55. *Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha)*

Momentin perusteluja täydennetään siten, että siirtomenoista muutosturvakoulutus budjetoidaan suoriteperusteisena ja 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki sekä kuntien velvoitetöylyttäminen budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 I lisätalousarvio	9 125 000
2023 talousarvio	22 000 000

64. *EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)*

Momentilta vähennetään 30 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että momentin myöntämisvaltuudesta 20 536 000 euroa ja määrärahasta 25 536 000 euroa kohdistuu ohjelmakauden 2021—2027 tekniseen tukeen.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu ohjelmakauden 2021—2027 aloituksen viivästymisestä ja sen myötä ennakoitua pienemmistä maksatuksista. Vähennyksestä 19 950 000 euroa on EU:n rakennerahastojen rahoitusosuutta ja 10 050 000 euroa valtion rahoitusosuutta.

Ohjelmakauden 2021—2027 tekniseen tukeen kohdistuva määrärahan lisäys 5 000 000 euroa johtuu teknisen tuen maksatusten siirtymisestä vuodelta 2022 vuodelle 2023. Määrärahan kohdennus tapahtuu aiemmin myönnetyn määrärahan sisällä.

2023 II lisätalousarvio	-30 000 000
2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	613 316 000
2022 tilinpäätös	358 086 463
2021 tilinpäätös	296 202 079

95. *Vaikuttavuusinvestointien tuotonmaksu* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu maksatusten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	1 500 000
2023 talousarvio	8 000 000
2022 tilinpäätös	4 223 423
2021 tilinpäätös	990 412

40. Yritysten erityisrahoitus

47. *Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 20 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tappiokorvausten ennakoitua maltillisemmasta toteutumisesta.

2023 II lisätalousarvio	-20 000 000
2023 talousarvio	65 071 000
2022 tilinpäätös	36 534 458
2021 tilinpäätös	34 943 057

49. *Takautuvasti maksettava sähköhyvyitys* (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 100 000 000 euroa.

Momentin määräraha muutetaan kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tarkentuneesta maksatusarviosta.

2023 II lisätalousarvio	-100 000 000
2023 I lisätalousarvio	388 000 000

60. *Siirrot hallinnonalan rahastoihin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 13 134 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää huoltovarmuuspanostuksista aiheutuvien menojen maksamiseen Huoltovarmuusrahastolle.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu siirrosta Huoltovarmuusrahastoon. Työ- ja elinkeinoministeriö antoi Huoltovarmuuskeskukselle tehtäväksi hankkia valtion varmuusvarastoon kesäkaudella 2022 polttoturvetta energiamäärältään yhteensä n. 1,1 TWh. Hankinta toteutettiin Huoltovarmuuskeskuksen jo aiemmin päättämien ja tekemien polttoturpeen varmuusvarastohankintojen lisäksi.

2023 II lisätalousarvio	13 134 000
2023 talousarvio	20 000
2022 tilinpäätös	—
2021 tilinpäätös	400 000 000

95. *Tuotonvaihtosopimus- ja suojausmenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu valuuttakurssimuutoksista.

2023 II lisätalousarvio	5 000
2023 talousarvio	73 000
2022 tilinpäätös	2 043 344
2021 tilinpäätös	6 038 323

50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

30. *Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 35 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tilapäistä suojelua saavien arvioitua vähäisemmästä kotikuntien hakemisesta.

2023 II lisätalousarvio	-35 000 000
2023 I lisätalousarvio	-15 000 000
2023 talousarvio	287 012 000
2022 tilinpäätös	140 326 221
2021 tilinpäätös	146 975 083

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 926 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 091 000 euroa palkkausten tarkistuksista sekä vähennyksenä 140 000 euroa siirtona momentille 30.20.01 juomavesidirektiivin toimeenpanoon liittyvän ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmään (VATI) ja 25 000 euroa siirtona momentille 33.02.06 erityisselvityksen tekemiseksi Poikkeusolojen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnalle.

2023 II lisätalousarvio	926 000
2023 talousarvio	32 923 000
2022 tilinpäätös	34 938 000
2021 tilinpäätös	36 018 000

06. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 559 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 459 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 1 100 000 euroa lääkehuollon, hoitotarvikkeiden ja korvauslääkehoitojen kohonneista menoista.

2023 II lisätalousarvio	1 559 000
2023 talousarvio	19 509 000
2022 tilinpäätös	21 177 000
2021 tilinpäätös	21 725 000

07. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 217 000 euroa.

Selvitysosa : Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	217 000
2023 talousarvio	8 888 000
2022 tilinpäätös	8 820 000
2021 tilinpäätös	8 714 000

25. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää analogisen tiedonhallinnan ohjauksen tehtäviin.

Selvitysosa : Perustelujen täydennys aiheutuu tarpeesta kohdentaa määrärahaa myös analogisen tiedonhallinnan ohjauksen tehtäviin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 I lisätalousarvio	410 000
2023 talousarvio	39 800 000
2022 tilinpäätös	46 872 000
2021 tilinpäätös	40 180 000

29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 euroa.

Selvitysosa : Lisäys aiheutuu tasomuutoksesta.

2023 II lisätalousarvio	10 000 000
2023 talousarvio	22 000 000
2022 tilinpäätös	30 946 481
2021 tilinpäätös	27 754 454

02. Valvonta*03. Säteilyturvakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 368 000 euroa.

Selvitysosa : Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	368 000
2023 talousarvio	19 284 000
2022 tilinpäätös	18 236 000
2021 tilinpäätös	14 996 000

05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 396 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	396 000
2023 talousarvio	15 868 000
2022 tilinpäätös	15 125 000
2021 tilinpäätös	14 331 000

06. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 151 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 126 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 25 000 euroa siirrosta momentilta 33.01.01 erityisselvityksen tekemiseksi.

2023 II lisätalousarvio	151 000
2023 talousarvio	4 798 000
2022 tilinpäätös	4 784 000
2021 tilinpäätös	2 041 227

07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 912 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	912 000
2023 talousarvio	28 220 000
2022 tilinpäätös	28 223 000
2021 tilinpäätös	27 909 000

09. Lääkeasioiden tiekartan toimeenpano (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuodelta 2021 siirtynyttä määrärahaa saa käyttää vuodessa enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitetyn, palkkaamiseen toimenpideohjelman ohjaus- ja asiantuntijatehtäviin.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	1 000 000
2022 tilinpäätös	4 000 000
2021 tilinpäätös	5 000 000

20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 441 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 900 000 euroa aiheutuu poliisien tilaamien ruumiiden kuljetusten menojen kasvusta ja 541 000 euroa oikeuslääkinnän uusien Helsingin ja Turun toimitilojen vuokrakustannusten noususta.

2023 II lisätalousarvio	2 441 000
2023 talousarvio	12 041 000
2022 tilinpäätös	13 535 919
2021 tilinpäätös	12 895 905

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

04. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 887 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	1 887 000
2023 talousarvio	77 278 000
2022 tilinpäätös	72 993 000
2021 tilinpäätös	76 701 000

50. Valtionosuus Työterveyslaitoksen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 602 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 262 000 euroa aiheutuu Työterveyslaitoksen työehtosopimuksen mukaisesta palkkakustannusten noususta ja 340 000 euroa nousseista kiinteistömenoista.

2023 II lisätalousarvio	602 000
2023 talousarvio	23 042 000
2022 tilinpäätös	28 442 000
2021 tilinpäätös	29 042 000

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut

54. Asumistuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 20 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu määräaikaisen sähkötuen arvioitua vähäisemmästä tarpeesta.

2023 II lisätalousarvio	-20 000 000
2023 talousarvio	1 759 200 000
2022 tilinpäätös	1 558 700 000
2021 tilinpäätös	1 610 400 000

57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 20 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu lapsiperheille maksettujen tukien arvioitua suuremmasta kasvusta, joka johtuu indeksikorotuksista ja lasten perusosien määräaikaisesta korotuksesta.

2023 II lisätalousarvio	20 000 000
2023 talousarvio	702 600 000
2022 tilinpäätös	700 000 000
2021 tilinpäätös	705 000 000

20. Työttömyysturva

50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 80 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu arvioita paremmasta työllisyystilanteesta.

2023 II lisätalousarvio	-80 000 000
2023 I lisätalousarvio	-3 425 000
2023 talousarvio	919 960 000
2022 tilinpäätös	843 390 606
2021 tilinpäätös	965 045 577

30. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Kansaneläkelaitos saa käyttää Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaiseen harkinnanvaraiseen yksilökohtaiseen henkilökuntoutukseen enintään 64 700 000 euroa ja saman lain mukaisen yksilö-

kohtaisen henkilökuntoutuksen kehittämishankkeisiin, sairauksien ehkäisemiseen sekä kuntoutusta, sairauksien ehkäisyä ja sairausvakuutusta koskeviin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin enintään 6 900 000 euroa.

Selvitysosa: Perustelujen muutos liittyy hallituksen käynnistämään määräaikaiseen ohjelmaan, jolla panostetaan lasten ja nuorten neuropsykologisten häiriöiden kuntoutukseen ja kuntoutuspalveluihin Kansaneläkelaitoksen harkinnanvaraisen kuntoutuksen kautta.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 I lisätalousarvio	3 000 000
2023 talousarvio	2 292 700 000
2022 tilinpäätös	2 165 221 923
2021 tilinpäätös	2 127 844 343

40. Eläkkeet

51. Valtion osuus maatalousyrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 15 951 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu eläkkeiden menoarvion kasvusta ja keskimääräisen ansioeläkkeen arvioitua korkeammasta tasosta.

2023 II lisätalousarvio	15 951 000
2023 talousarvio	778 300 000
2022 tilinpäätös	735 500 000
2021 tilinpäätös	714 200 000

54. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 815 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu hoitokulujen kasvusta ja edellisvuoden alijäämän kattamisesta.

2023 II lisätalousarvio	815 000
2023 talousarvio	13 580 000
2022 tilinpäätös	13 672 992
2021 tilinpäätös	11 200 000

60. Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen

35. *Valtion rahoitus Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön opiskeluterveydenhuoltoon* (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 66 500 000 euroa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019) mukaisen valtion rahoituksen maksamiseen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetussa laissa tarkoitettu hyväksyttävä opiskelijakohtainen kustannus on 320,16 euroa ja hyväksyttävät opiskeluterveydenhuollon kokonaiskustannukset arviolta 87 400 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuodelta 2022 siirtynyttä määrärahaa saa käyttää enintään 1 185 000 euroa Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 18 §:n mukaisen lisärahoituksen maksamiseen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle.

Selvitysosa: Momentille vuoden 2023 talousarvion eduskuntakäsittelyssä palautettu 1 088 000 euroa (VaVM 37/2022) kohdistetaan korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019) mukaisen valtion rahoituksen maksamisen enintään-erään. Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollosta aiheutuvat hyväksyttävät kokonaiskustannukset muutetaan lisäystä vastaavaksi.

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa koskevan lain (695/2019) 18 §:n mukainen lisämääräraha perustuu laskennalliseen 4,34 euron opiskelijakohtaiseen lisäykseen ja 273 000 opiskelijaan. Lisärahoituksen tarve johtuu sote-alan palkkaratkaisun vaikutuksesta henkilöstömenoihin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	67 500 000
2022 tilinpäätös	65 800 000
2021 tilinpäätös	65 800 000

61. *Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja terveydenhuoltoon* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 31 786 000 euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 31 786 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 79 427 000 euroa hoitotakuun toteutumisen edistämiseen sekä koronavirustilanteen aiheuttaman sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelan purkuun (RRF pilari4), enintään 14 899 000 euroa hoitotakuu toteutumista edistävien ennalta ehkäisevien toimien ja ongelmien varhaisen tunnistamisen vahvistamiseen (RRF pilari4) ja enintään 37 460 000 euroa hoitotakuuta edistävien palvelumuotoiltujen digitaalisten innovaatioiden käyttöönottoon (RRF pilari4).

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia ja sillä varmistetaan EU:n elpymisvälineen tuloilla rahoitettavan Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpano. Ohjelma on käynnissä vuosina 2021—2025.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	31 786 000
2023 talousarvio	118 000 000
2022 tilinpäätös	132 500 000
2021 tilinpäätös	45 000 000

70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen

20. Rokotteiden hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 107 200 000 euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 107 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia ja sillä varmistetaan covid-19 rokotteiden saatavuus pidentämällä sopimusten kestoja ja toimitusaikatauluja.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2023 II lisätalousarvio	107 200 000
2023 talousarvio	70 940 000
2022 tilinpäätös	102 090 000
2021 tilinpäätös	311 840 000

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 092 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 762 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista, 185 000 euroa siirrosta momentilta 24.01.01 Suomen Moskovan-suurlähetystön ympäristöalan erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin ja 145 000 euroa siirrosta momentilta 35.20.37 aurinkovoimaloihin liittyviin selvityksiin ja merialuesuunnittelun koordinointiin.

2023 II lisätalousarvio	1 092 000
2023 I lisätalousarvio	1 620 000
2023 talousarvio	31 376 000
2022 tilinpäätös	34 080 000
2021 tilinpäätös	33 202 000

04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 584 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	584 000
2023 I lisätalousarvio	119 000
2023 talousarvio	25 896 000
2022 tilinpäätös	24 860 000
2021 tilinpäätös	24 177 000

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 80 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta enintään 22 henkilötyövuotta määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kohdan 2) sekä 58 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen muiden kohtien tehtäviin.

Selvitysosa: Perustelujen muutoksella henkilötyövuosirajaus muutetaan vastaamaan suunniteltua aiempien vuosien mukaista käyttötarkoitusta.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	11 615 000
2022 tilinpäätös	25 190 000
2021 tilinpäätös	26 185 000

52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 585 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	585 000
2023 I lisätalousarvio	2 200 000
2023 talousarvio	50 737 000
2022 tilinpäätös	58 068 000
2021 tilinpäätös	70 942 000

61. Vesien- ja ympäristönhoidon tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuodelta 2022 siirtyneestä määrärahasta varataan 13 000 000 euroa peltojen kipsikäsittelyyn ja ravinteiden kierrätykseen (RRF pilari I) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Perustelujen muutoksella yhdistetään peltojen kipsikäsittelyn ja ravinteiden kierrätyksen varaus, jotta saavutetaan paremmin elpymis- ja palautumissuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	47 892 000
2022 tilinpäätös	39 272 000
2021 tilinpäätös	19 067 000

63. *Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perustelut muutetaan seuraaviksi:

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maa- ja vesialueiden sekä rakennusten ostamiseen ja lunastamiseen luonnonsuojelutarkoituksia varten sekä erämaa-alueisiin liitettävien alueiden ostamiseen luonnonsuojelulain (9/2023) 108 §:n mukaisesti
- 2) korvausten maksamiseen maanomistajille tai erityisen oikeuden haltijoille luonnonsuojelulain 47, 48, 64 ja 77 §:n mukaisten päätösten tai sopimusten aiheuttamista taloudellisista menetyksistä
- 3) korvausten maksamiseen luonnonsuojelulain 111 §:n mukaisista valtion korvausvelvollisuuden piiriin kuuluvista haitoista
- 4) Natura 2000 -verkoston toteuttamisesta aiheutuviin luonnonsuojelulain 110 ja 113 §:n, maankäyttö- ja rakennuslain (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki) (132/1999) 197 §:n sekä yksityistielain (560/2018) 21 §:n mukaan valtiolle määrättyihin korvauksiin
- 5) maa-aineslain (555/1981) 8 ja 26 §:n mukaisesti suojelusta aiheutuviin korvauksiin
- 6) luonnonsuojelulain 124 §:n 2 momentin mukaisiin haitankorvauksiin
- 7) valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankittavien alueiden tai yksityisiksi suojelualueiksi perustettavien alueiden arvioinnista, maanmittaustoimituksista ja hankintatehtävistä sekä yksityisten suojelualueiden merkintäpalvelujen hankkimisesta aiheutuviin menoihin ja lisäksi ympäristöministeriön hallinnassa olevien alueiden kiinteistönhoidon menoihin ja mahdollisiin korvaustoimitusten kuluihin
- 8) enintään 100 000 euroa erikseen tehtävien yhteistoimintasopimusten perusteella maksettaviin palkkioihin, joilla edistetään maanomistajien tekemien Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) mukaisten tarjousten tai Helmi-ohjelman suoalueiden suojelua edistävien tarjousten käsittelyä
- 9) koron maksamiseen jaksotetuille kauppahinnan ja korvausten maksuerille, jolloin koron suuruus on kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 95 §:n 1 momentin mukainen
- 10) rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain (15/2022) mukaisiin avustuksiin ja korvauksiin
- 11) kunnille ja kuntien virkistysalueiden hankintaa varten perustamille yhteisöille seudullisesti ja valtakunnallisesti merkittävien virkistysaluehankintojen tukemiseen valtioneuvoston asetuksen (688/2001) nojalla. Hankintojen tulee edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua
- 12) metsätuhojen torjunnasta annetun lain (1087/2013) perusteella luonnonsuojelualueelta tai luonnonsuojelutarkoitukseen hankitulta valtion alueelta levinneiden metsätuhojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta ja vahinkojen arvioinnista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Valtioneuvoston vahvistamien luonnonsuojeluohjelmien, Natura 2000 -verkoston, Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSO) ja Helmi-ohjelman toteuttamiseksi saa tehdä vuonna 2023 sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2023 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Perustelujen muutos aiheutuu tarpeesta muuttaa momentin päätösosa vastaamaan 1.6.2023 voimaan tullutta uutta luonnonsuojelulakia (9/2023).

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	46 630 000
2022 tilinpäätös	44 130 000
2021 tilinpäätös	56 130 000

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen*01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentilta vähennetään 731 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 909 000 euroa asuntoyhteisöille takautuvasta sähköhyvityksestä maksettavaan avustukseen myönnetyn määrärahan arvion tarkentumisesta ja lisäyksenä 178 000 euroa palkkausten tarkistuksista.

2023 II lisätalousarvio	-731 000
2023 I lisätalousarvio	1 400 000
2023 talousarvio	7 501 000
2022 tilinpäätös	6 986 000
2021 tilinpäätös	6 563 000

04. Rakennetun ympäristön digitaalisen rekisterin ja alustan luominen (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan peruutus aiheutuu hankkeen viivästymisestä. Määräraha on tarkoitettu budjetoida uudelleen talousarvioesityksessä 2024.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2023 II lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	2 300 000
2022 tilinpäätös	3 000 000
2021 tilinpäätös	9 300 000

37. Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 145 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa ja vuodelta 2022 siirtynyttä määrärahaa saa käyttää elpymisvälineestä rahoitettavan määrärahan osalta elpymisvälineen tavoitteiden mukaisesti ensisijaisesti elpymisvälineestä rahoitettavien vihreän siirtymän investointihankkeiden viranomaiskäsitteilyihin kaavoituksen, luvituksen ja niihin liittyvien selvityksien osalta sekä päätösosan kohdan 2) mukaiseen käyttötarkoitukseen.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 35.01.01 aurinkovoimaloihin liittyviin selvityksiin ja merituulivoiman koordinaatioon.

Perustelujen muutoksella mahdollistetaan avustusten myöntäminen myös tulevien vihreän siirtymän investointien ja investointihankkeiden edistämiseen nykyistä paremmin kuntien ja maakuntien käyttöön.

2023 II lisätalousarvio	-145 000
2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	2 500 000
2022 tilinpäätös	2 000 000
2021 tilinpäätös	250 000

52. Avustukset asuinrakennusten sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 9 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu yksityisen latausinfra-avustuksen lisäämisestä osana hallituksen investointiohjelman.

2023 II lisätalousarvio	9 500 000
2023 talousarvio	9 000 000
2022 tilinpäätös	21 500 000
2021 tilinpäätös	15 000 000

54. Avustukset asuntoyhteisöille takautuvasta hyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 20 500 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tarkentuneesta maksatusarviosta.

2023 II lisätalousarvio	-20 500 000
2023 I lisätalousarvio	24 000 000

Pääluokka 36

VALTIONVELAN KOROT

01. Valtionvelan korko

90. Valtionvelan korko (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 268 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu uudesta korkomenoarviosta. Korkomenoarviota on tarkistettu toteutuneiden korkomenojen, toteutuneen lainanoton sekä toteutuneen korkotasokehityksen mukaisesti. Korkomenojen arvioinnissa on laskentaoletuksena käytetty laskentahetken markkinakorkotasoja, 3,84 prosentin lyhyttä korkoa kolmen kuukauden korkojaksoille ja 3,02 prosentin pitkää korkoa kymmenen vuoden korkojaksoille.

2023 II lisätalousarvio	-268 000 000
2023 I lisätalousarvio	1 073 000 000
2023 talousarvio	1 513 000 000
2022 tilinpäätös	822 703 968
2021 tilinpäätös	775 824 349